БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 166 (17.150). ● 22 июль 1978 йил, шанба ● Баҳоси 2 тийин

ЭКОНОМИКАМИЗНИНГ ДАДИЛ ОДИМЛАРИ

СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш давлат планининг 1978 йил биринчи ярмида бажарилиш якунлари тўғрисида

СССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИНГ АХБОРОТИ

Совет Иттифоқининг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг чақириғига жавобан 1978 йил планини тўла ва ошириб бажариш, ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб, шу йилнинг биринчи ярмида мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантириш соҳасида янгидан-янги муваффақиятларга эришдилар. Ярим йиллик план топшириқлари кўпчилик кўрсаткичлар бўйича ошириб адо этилди.

Ўнинчи беш йилликнинг биринчи ярми тугалланди. Шу давр ичида мамлакатнинг иқтисодий потенциали сезиларли даражада ўсди, КПСС XXV съезди ўртага қўйган социал-иқтисодий вазифалар изчиллик билан ҳал этилмоқда.

Халқ хўжалиги тармоқларида ярим йиллик план қандай бажарилганлигини кўрсатувчи маълумотлар қуйида келтирилади.

I. САНОАТ

Маҳсулотни реализация қилиш, меҳнат унумдорлигини ошириш ҳамда буюмларнинг кўпчилик энг муҳим турларини ишлаб чиқариш ярим йиллик плани ошириб бажарилди.

Ишлаб чиқариш хажми ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан йиллик пландаги 4,5 процент ўрнига 5,2 процент кўпайди. Саноатнинг айрим тармоқлари бўйича маҳсулот ишлаб чиқариш қуйидагича бўлди:

	1978 йил биринчи ярмида 1977 йил биринчи ярмидагига нисбатан ишлаб чиқариш ҳажми процент ҳисобида
Электроэнергетика	105
Ёқилғи саноати	103
Қора ва рангли металлургия	102
Химия ва нефть химияси саноати	106
Машинасозлик ва металл ишлаш	109
Ўрмон, ёғочсозлик ва целлюлоза қоғоз саноати	104
Бинокорлик материаллари саноати	103
Енгил саноат	104
Озиқ-овқат саноати	103
Маданий-маиший моллар ва рўзғор буюмлари ишлаб чиқариш	108

Меҳнат унумдорлиги 3,8 процент ошди; ишлаб чиқаришни ўстиришнинг тўртдан уч қисмидан кўпроғига меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришилди. Фойда олиш ва саноат маҳсулоти таннархини пасайтириш планлари бажарилди.

Министрликлар ва иттифоқдош республикалар маҳсулотни реализация қилиш планини қандай бажарганликлари, ишлаб чиқаришни ва меҳнат унумдорлигини қандай суръатлар билан ўстирганликларини қуйидаги маълумотлардан билиш мумкин:

	маҳсулотни реализация қилиш ярим йиллик планининг бажарилиш проценти	1978 йилнинг 1-ярмида 1977 йилнинг 1-ярмидагига нисбатан процент ҳисобида: ишлаб чиқариш ҳажми	меҳнат унумдорлиги
Умумиттифоқ ва иттифоқ — республика министрликлари ҳамда идоралари			
Энергетика ва электрлаштириш	101	105	104
Нефть саноати	100,9	104	103
Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати	100,9	105	104
Газ саноати	104	108	106
Кўмир саноати	100,1	100,3	98
Қора металлургия	100,7	103	102
Рангли металлургия	100,6	101	100,1
Химия саноати	101	106	104
Энергетика машинасозлиги	102	105	104
Оғир ва транспорт машинасозлиги	100,8	106	106
Электротехника саноати	102	105	104
Станоксозлик ва инструментал саноати	101	110	107
Приборсозлик, автоматлаштириш воситалари ва бошқариш системалари	101	110	109
Автомобиль саноати	103	110	107
Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги	100,9	106	106
Чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш учун машинасозлик	101	109	106
Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлиги	102	104	103
Енгил ва озиқ-овқат саноати учун машинасозлик ва рўзғор асбоблари	101	106	105
Ўрмон ва ёғочсозлик саноати	101	104	104
Целлюлоза-қоғоз саноати	101	104	103
Бинокорлик материаллари саноати	100,9	103	102
Енгил саноат	100,8	104	104
Озиқ-овқат саноати	102	101	101
Гўшт ва сут саноати	101	105	103
Балиқ хўжалиги	101	99,9	99
Тайёрлов	104	105	104
Медицина саноати	101	109	108
Микробиология саноати бош бошқармаси	104	109	106

(Давоми иккинчи бетда).

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлиги корхоналарининг коллективлари КПСС XXV съезди қарорларини амалга ошира бориб, маҳсулотни реализация қилиш ойлик планини муддатидан аввал, 1978 йил 21 июль куни бажардилар.

Ой охиригача пландан ташқари 7 миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот реализация қилинади.

(ЎзТАГ).

САМИМИЙ ҚУТЛОВ

Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Эдвард ГЕРЕКка

Польша Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси ўртоқ Генрик ЯБЛОНСКИЙга

Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Петр ЯРОШЕВИЧга

Азиз ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Польша Халқ Республикасининг миллий байрами — Польша тикланганлигининг 34 йиллиги муносабати билан бутун совет халқи номидан ПБИП Марказий Комитетини, ПХР Давлат Кенгашини, ПХР Министрлар Советини, қардош поляк халқини самимий муборакбод қиладилар.

Совет кишилари ривожланган социалистик жамият қурилишида Польша Халқ Республикаси эришган муваффақиятлар учун поляк меҳнаткашлари билан биргаликда фахрланадилар. Мамлакат иқтисодий қудратининг, халқ фаровонлигининг тинмай ўсиши, Польша фан, техника ва маданиятининг равнақ топиши, социалистик демократиянинг тобора чуқурлашуви ва ривожланиши — мана шуларнинг ҳаммаси ишчилар синфи, меҳнаткашларнинг жанговар авангарди Польша Бирлашган ишчи партияси самарали сиёсат олиб бораётганлигини кўрсатувчи салмоқли далилдир.

Мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорлик тобора чуқурлашиб ва самарали бўлаётганлиги совет халқини астойдил қувонтирмоқда. КПСС билан ПБИПнинг, СССР билан ПХРнинг сиёсат, экономика, идеология соҳаларида тобора мустаҳкам ҳамкорлик қилиши яхши самаралар бермоқда, бизнинг умумий юксалишимиз учун таъсирчан омил бўлиб хизмат қилмоқда. Совет — Польша ҳамкорлигининг шонли солномаси эндиликда яна бир ёрқин саҳифа билан тўлганлигини, «Салют-6» — «Союз-29» — «Союз-30» орбитал комплексида совет ва поляк космонавтларининг биргаликда муваффақиятли парвоз қилганлигини таъкидлаб ўтиш мароқлидир.

Тинчлик ва халқлар хавфсизлиги учун, социал тараққиёт учун, қуролсизланиш учун курашга қардош Польшанинг қўшаётган ҳиссасига, унинг Европада ҳамда халқаро миқёсда вазиятни соғломлаштириш ишидаги роли тобора кучаяётганлигига Совет Иттифоқида юксак баҳо берилмоқда. Социалистик давлатлар аҳил оиласининг аъзоси бўлган ПХР интернационалистик позицияда туриб, социалистик ҳамдўстликнинг бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлаш учун изчиллик билан курашмоқда, Варшава шартномаси ташкилотининг фаолиятида, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг социалистик иқтисодий интеграция комплекс программасини амалга оширишда актив қатнашмоқда.

Азиз дўстлар, сизларга, бутун поляк халқига самимий саломларимизни ва ПБИП VII съезди белгилаган вазифаларни бажаришда янгидан-янги муваффақиятларга эришувингизни тилаб билдирган истакларимизни йўллаймиз.

Яшасин совет ва поляк халқлари ўртасидаги бизнинг мустаҳкам иттифоқимиз ва абадий дўстлигимиз!

Л. БРЕЖНЕВ. А. КОСИГИН.

Тошкент области. Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозида ғўзаларга яхши ишлов бериш билан бир қаторда пахта йиғим-теримига ҳам пухта тайёргарлик кўриляпти. Терим агрегатларини мавсумга шайлашда хўжалик бош инженери (суратда — чапдан) Ҳамид Аҳмедов билан механик Тошпўлат Норматов ўртоқлар фаоллик кўрсатишаётир.

Н. Глауберзон фотолари.

МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

Жиззах областининг кўриқ ердаги Арнасой райони меҳнатчилари партия XXV съезди ва КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль Пленуми қарорларини амалга ошира бориб, ўнинчи беш йилликнинг учинчи йилини янги меҳнат муваффақиятлари билан нишонладилар. Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш йиллик плани муддатидан илгари гўшт бўйича 158 процент, тухум бўйича 141 процент, жун бўйича 130 процент, қоракўл тери бўйича 103 процент, пилла бўйича 200 процент бажарилди. Сут етиштириш ва тайёрлаш плани бажарилди.

Сут тайёрлаш 1977 йилга нисбатан 12 баравар, пилла 150 процент, гўшт 120 процент, жун ва тухум 113 процент кўпайди.

Район меҳнаткашлари Ватанга 50 минг тонна Арнасой «оқ олтин»ини бериш юзасидан юксак социалистик мажбуриятларини тўла ва ошириб бажариш учун астойдил курашмоқдалар.

(ЎзТАГ).

ХУШХАБАРЛАР

«Узмостострой» трестига қарашли 31-қурилиш бошқармаси коллективи Катта Наманган канали ва Фарғона канали участкалари орқали ўтиладиган кўприкларни муддатидан уч ой илгари қуриб бердилар. Бошқармага қарашли олтита бригаданинг ҳаммаси москвалик машҳур бинокор Н. Злобин усулида меҳнат қилганлиги ўз кучини кўрсатди. Бригада пудрат усули бошқармадаги ҳар бир ходимнинг меҳнат унумдорлигини 15 процент ошириш, планга қўшимча равишда 100 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажариш имкониятини берди.

Янгиер қурилиш материаллари ва конструкциялари комбинати конвейеридан маданий-маиший объектларни барпо этиш учун керак бўладиган колонна, ригел, том плиталари, девор панелларининг дастлабки туркуми тушди. Йиғма конструкциялар қурилиш муддатларини қисқартириш, қўл меҳнатини кам сарфлаш имкониятини беради. Корхона коллективи янги буюмларни чиқаришни белгиланган муддатидан ярим йил илгари ўзлаштириб олди.

МУСОБАҚА ИЛҒОРЛАРИГА— ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети бошоқли дон экинларини ўриб-йиғиб олиш, давлатга дон сотиш, уруғлик фондларини жамғариш ва ғаллани ташиб олиш юзасидан областлар, районлар, совхозлар ва автоколонналар ўртасида 1978 йил 21 июлгача бўлган социалистик мусобақа якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи **Самарқанд областига** (область партия комитетининг секретари ўртоқ Раҳимов, область ижроия комитетининг раиси ўртоқ Ҳамроқулов, область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Номозов, область ғалла маҳсулотлари ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Аббосов, «Узсельхозтехника» область бирлашмасининг раиси ўртоқ Мирзаев) берилди. Бу область бошоқли дон экинлари ўрим-йиғими планини 95,2 процент, шу жумладан ўн кунликда 24,8 процент бажарди; давлатга ғалла сотиш топшириғини 98,8 процент, шу жумладан ўн кунликда 36.3 процент адо этди; уруғлик жамғариш планини 166 процент бажарди. Байроқ Жиззах областидан олиб берилади.

Кўчма Қизил байроқ Самарқанд областининг **Булунғур районига** (район партия комитетининг секретари ўртоқ Хидиров, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Омонбоев, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Нахолбоев, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва сифати бўйича бош давлат инспектори ўртоқ Холжигитов, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси ўртоқ Қурбонов) берилди. Бу район бошоқли дон экинлари ўрим-йиғимини тамомлади; давлатга ғалла сотиш топшириғини 100,2 процент, шу жумладан ўн кунликда 58 процент бажарди, уруғлик ғалла жамғариш планини тўла адо этди. Байроқ Самарқанд областининг Ургут районидан олиб берилади.

Кўчма Қизил байроқ Жиззах область, **Бахмал районидаги «Бахмал» совхозига** (совхоз директори ўртоқ Ҳусанов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Бегалиев, ишчилар комитетининг раиси ўртоқ Жолматов) берилди. Бу совхоз бошоқли дон экинларини ўриб-йиғиб олиш планини 63,3 процент бажарди, шу жумладан ўн кунликда 49,7 процент бажарди, давлатга ғалла сотиш топшириғини 67,4 процент, шу жумладан ўн кунликда 67.4 процент ва уруғлик жамғариш планини 57,1 процент қилиб адо этди. Байроқ Самарқанд область, Советобод районидаги «Улус» совхозидан олиб берилади.

Кўчма Қизил байроқ марказлаштирилган тарзда юк ташувчи Тошкент автомобиль трестига қарашли **3-Тошкент автомобиль комбинатининг автоколоннасига** (автокомбинат директори ўртоқ Исмоилов, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Ғуломов, маҳаллий комитет раиси ўртоқ Одинцова) берилди. Бу автоколонна ўн кунликда ғалла ташиш планини 120,9 процент бажарди. Байроқ марказлаштирилган тарзда юк ташувчи Тошкент шаҳар автомобиль трестининг 2502-автоколоннасидан олиб берилади.

ДЎСТОНА УЧРАШУВ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев дам олиш учун Совет Иттифоқига келган ЧКП Марказий Комитети Бош секретари, ЧССР Президенти Г. Гусак билан 20 июлда Қримда учрашди.

Суҳбат вақтида Совет — Чехословакия ҳамкорлиги масалаларига алоҳида эътибор берилди. Совет партия ҳукумат делегациясининг яқинда ЧССР га қилган расмий дўстона визити вақтида эришилган аҳдлашувларнинг амалга оширилиши шу ҳамкорликни янада ривожлантиришга ёрдам беради. Ишлаб чиқаришни ихтисослаш ва кооперациялашнинг тузилаётган Совет — Чехословакия Программасининг Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши XXXII сессиясида маъқулланган ҳамкорликнинг 1990 йилгача мўлжалланган узоқ муддатли тармоқ программалари билан узвий боғланиши муҳим аҳамиятга эга бўлади.

Халқаро масалаларни муҳокама қилиш вақтида Л. И. Брежнев ва Г. Гусак НАТО кенгаши Вашингтон сессиясининг қуролланиш пойгасини кучайтириш ҳақидаги қарорлари, Ғарб давлатларининг бошқа кирдикорлари халқаро кескинликни кучайтиришга қаратилганлигини таъкидлаб ўтдилар. Очиқдан-очиқ кескинликни кучайтириш йўлидан бораётган Пекиннинг ташқи сиёсати ҳам шу йўлга қўшилиб кетмоқда.

Суҳбат иштирокчилари Хитойнинг Вьетнам Социалистик Республикасига қарши иғвогарлик ҳаракатлари муносабати билан фикрлашиб олдилар. Улар СССР билан ЧССР ўзининг қонуний ҳуқуқларини, ўз мамлакатининг суверенитети ва қадр-қимматини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган қаҳрамон Вьетнам халқи билан ҳамиша бирдам эканликларини билдирдилар.

Суҳбат давомида муайян империалистик доираларнинг ўзларини инсон ҳуқуқлари ва эркинликларининг ҳомийлари деб кўрсатишга уринишлари бошдан — охиригача мунофиқлик эканлиги уқтириб ўтилди. Уларнинг бу тўғридаги ҳамма баёнотлари амалда бошқа давлатлар ва халқларнинг ички ишларига аралашишдан бошқа нарса эмас.

Л. И. Брежнев билан Г. Гусак умуман халқаро вазиятга баҳо бериб, халқларнинг тинчликка, кескинликни юмшатишга, қуролсизланишга бўлган хоҳиш—иродаси халқаро ривожланишнинг ҳал қилувчи омили эди ва шундай бўлиб қолади, деб қатъий ишонч билдирдилар.

Л. И. Брежнев билан Г. Гусак ўртоқларнинг учрашуви якдиллик, дўстлик ва самимийлик вазиятида ўтди.

МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛАДИ

21 июль куни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида тантанали вазиятда ҳукумат мукофотлари топширилди.

Ўқувчиларга таълим бериш ва уларни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасида эришган муваффақиятлари учун мукофотларга сазовор бўлган маориф ходимларининг катта бир группаси СССР орден ва медалларини олди.

Халқ хўжалиги турли тармоқларининг ходимларига Ўзбекистон ССРнинг фахрий унвонларини бериш тўғрисидаги гувоҳномалар ва кўкракка тақиладиган тегишли нишонлар, шунингдек республика Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари топширилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов мукофотларни топшириб, ўрнак кўрсатган ўртоқларни самимий қутлади, уларга сиҳат-саломатлик, ишларида муваффақиятлар тилади.

(ЎзТАГ).

САВДО ХОДИМЛАРИ КУНИГА БАҒИШЛАНАДИ

Ўзбекистон пойтахти жамоатчилиги савдо ходимлари кунини нишонламоқда. 21 июль куни Тошкентдаги Тельман номли маданият ва истироҳат боғида бўлиб ўтган тантанали йиғилиш ана шу байрамга бағишланди.

Республика савдо министри Ғ. Ғ. Юсупов доклад қилди.

СОВЕТ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЖЎНАБ КЕТДИ

Куба Коммунистик партияси Марказий Комитети, Куба Республикаси Давлат Кенгаши ва Министрлар Советининг таклифига биноан миллий қўзғолон кунининг 25 йиллиги байрамида қатнашиш учун КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. М. Машеров бошчилигидаги совет партия-ҳукумат делегацияси 21 июлда Москвадан Гаванага жўнаб кетди.

Аэродромда делегацияни КПСС Марказий Комитетининг секретари К. В. Русаков, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ, ҚИЗИЛ ЮЛДУЗ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ОЛИЙ УМУМҚЎШИН КОМАНДИРЛАРИ ТАЙЁРЛАШ БИЛИМ ЮРТИНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Жанговар хизматлари, офицер кадрлар тайёрлашда юқори кўрсаткичларга эришганлиги, меҳнаткашларни ҳарбий — ватанпарварлик руҳида тарбиялаш соҳасида актив иш олиб борганлиги учун ҳамда ташкил этилган кунига 60 йил тўлиши муносабати билан В. И. Ленин номидаги Қизил Байроқ орденли, Қизил Юлдуз орденли Тошкент Олий умумқўшин командирлари тайёрлаш **билим юрти** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПЎЛАТОВА.

1978 йил, 20 июль.
Тошкент шаҳри.

БИРЛАШМА ҚУВВАТИНИ ОШИРМОҚДА

Андижон областидаги Киров номли ишлаб чиқариш аграр бирлашмасида музхона қуриб битказилди. Унинг камералари консерва заводларига ўтказиладиган ҳамда қишда аҳолига сотиладиган 1,5 минг тонна мева қабул қила олади.

Бирлашма тез суръатлар билан ривожланиб бормоқда. Унда маҳсулотни етиштириш, қайта ишлаш, сотиш битта қўлдан ўтади. Янги мавсумда бу ерда узоқ муддат сақланадиган шарбатлар автомат линияси фойдаланишга топширилди, қуруқ мева тайёрловчи цех қувватлари оширилди.

(ЎзТАГ).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

СССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Александр Акимович **Кокарев**ни СССР Моддий резервлар давлат комитетининг раиси қилиб тайинлади.

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 21 июль. (ТАСС). «Салют-6» — «Союз-29» — «Прогресс-2» орбитал илмий-тадқиқот комплексининг экипажи режалаштирилган тадқиқотлар ва экспериментларни бажаришни давом эттирмоқда.

Кеча «Салют-6» станциясининг бакларига ёнилғининг иккинчи компоненти — оксидловчи ёнилғи тўлдирилиб бўлди. «Прогресс-2» юк транспорт кемаси орбитага олиб келган ёнилғи билан станциянинг бирлашган мотор қурилмасини тўлдириш программаси тўла бажарилди.

«САЛЮТ-6» — «СОЮЗ-29» — «ПРОГРЕСС-2»:

ЕР СУРАТГА ОЛИНМОҚДА

Бугунги кун программасининг катта қисми фан ва халқ хўжалигининг турли тармоқлари манфаатларини кўзлаб, ер ва жаҳон океани юзини фотосуратга олишга бағишланди. Владимир Коваленок билан Александр Иванченков нонуштадан ва медицина назоратидан кейин дарҳол фотоаппаратларни ишга тайёрладилар. Сўнгра космонавтлар комплексни мўлжалга олдирдилар ва сурат олишга киришдилар.

Суратлар Белоруссия, Украина, Қуйи Волга, Каспий денгизи, Қозоғистон, Ўрта Осиё районлари устида, шунингдек жаҳон океанининг акваторияси устида олинди.

Куннинг иккинчи ярмида «қотишма» қурилмасида навбатдаги технологик экспериментни ўтказиш мўлжалланган. Бу қурилма шлюз камерада монтаж қилинган.

Телеметрик информация маълумотлари ва экипажнинг докладларига кўра «Салют-6» — «Союз-29» — «Прогресс-2» космик комплекси системасининг ҳолати нормада. Владимир Коваленок билан Александр Иванченков ўзларини яхши ҳис қилмоқдалар. Ер атрофи орбитасида ишлар программаси муваффақиятли бажарилмоқда.

КОСМОНАВТЛАР ВАРШАВАГА УЧИШМОҚДА

21 июлда Звездний шаҳарчаси Совет-Польша космик экипажининг аъзоси М. Гермашевскийни Ватанига тантанали равишда кузатиб қолди. У ўз командири, авиация генерал-майори П. Климук билан бирга Варшавага учиб кетди.

— Польша Халқ Республикасини қардош халқнинг миллий байрами — Тикланиш куни чоғида бориб кўриш имкониятидан ғоятда хурсандман, — **деди учиш олдидан экипаж** командири. — Биз бирлигимизнинг эсдалик рамзларидан анча-мунчасини космосга олиб чиққан эдик. Космик орбитада биргаликдаги парвоздан эсдалик сифатида, ҳамкорлик йўлида келгуси муваффақиятларнинг белгиси сифатида уларни польшалик дўстларга топширишдан бахтиёрман.

— Москва области диёри билан иккинчи Ватаним сифатида хайрлашаман, — деди Польшанинг биринчи космонавти М. Гермашевский. — Бу ерда мен ҳақиқий дўстлар орттирдим, само касбини ўргандим. Совет олимлари, инженерлари, космонавтлари билимлари ва техникасини менинг халқим билан баҳам кўраётганликлари учун қалбим миннатдорчилик ҳис-туйғулари билан тўлиб-тошган. Фикру зикрим умумий космик уйимизда ишлашни давом эттираётган дўстларим В. Коваленок ва А. Иванченков билан ҳамон орбитада.

(ТАСС мухбири).

ЭКОНОМИКАМИЗНИНГ ДАДИЛ ОДИМЛАРИ

(Боши биринчи бетда).

Иттифоқдош республикалар (иттифоқ қарамоғидаги саноат ҳам шунга қўшилган).

РСФСР	101,1	104,9	104,0
Украина ССР	101,3	104,3	102,6
Белоруссия ССР	102,2	108.0	105.4
Ўзбекистон ССР	102,9	105,6	103,3
Қозоғистон ССР	101,8	104,4	102,8
Грузия ССР	102,0	107,2	105,3
Озарбайжон ССР	101,7	108,0	105.0
Литва ССР	102.3	106,5	104.7
Молдавия ССР	101.7	103,3	101,1
Латвия ССР	101,4	103,9	103,4
Қирғизистон ССР	101,8	106,5	103,8
Тожикистон ССР	101,9	104.6	100.8
Арманистон ССР	102,3	108,2	103.9
Туркманистон ССР	102,8	104,8	102,2
Эстония ССР	101,5	102.6	102,4

Маҳсулотнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш қуйидагича бўлди:

	1978 йилнинг биринчи ярмида ишлаб чиқарилди	1978 йилнинг биринчи ярмида 1977 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан процент ҳисобида
Электроэнергия — миллиард киловатт соат	600	105
Нефть (газ конденсати билан бирга) — миллион тонна	279	104
Газ — миллиард куб метр	183	108
Кўмир — миллион тонна	362	100,1
Пўлат — миллион тонна	75,5	103
Қора металлар прокати (тайёр) — миллион тонна	52,6	103
Пўлат қувурлар — миллион тонна	8,7	103
Минерал ўғитлар (шартли бирликларда) — миллион тонна	50,3	104
Ўсимликларни ҳимоя қилиш химиявий воситалари (шартли бирликларда) — минг тонна	254	102
Олтингугурт кислотаси — миллион тонна	11.1	109
Синтетик смола ва пластмассалар — миллион тонна	1.8	107
Химиявий тола ва иплар — минг тонна	561	105
Автопокришкалар — миллион дона	29.5	103
Турбиналар — миллион киловатт	7.8	90
Турбиналар учун генераторлар — миллион киловатт	9,2	97
Ўзгарувчан ток электр-двигателлари — миллион киловатт	24.9	104
Металл қирқиш станоклари — минг дона	119	100.8
Шу жумладан сонли программа усулида бошқариладиган станоклар	3.6	115
Темирчилик-пресслаш машиналари — минг дона	27,8	103
Приборлар, автоматлаштириш воситалари ва уларнинг запас қисмлари (медицина, физиология ва биология учун приборлар бу ҳисобга кирмайди) — миллиард сўмлик	2,2	113
Ҳисоблаш техникаси воситалари ва уларнинг запас қисмлари — миллиард сўмлик	1,6	120
Домна, пўлат қуйиш ва прокат асбоб-ускуналари — миллион сўмлик	141	105
Кўмир тозалаш комбайнлари — дона	596	107
Нефть аппаратлари (ҳаво билан совутиш аппаратларидан ташқари) — минг тонна	90,5	108
Химия асбоб-ускуналари ва уларнинг запас қисмлари — миллион сўмлик	353	105
Енгил саноат учун технология асбоб-ускуналари ва уларнинг запас қисмлари — миллион сўмлик	360	106
Озиқ-овқат, гўшт, сут ва балиқ саноати учун технология асбоб-ускуналари ва уларнинг запас қисмлари — миллион сўмлик	263	104
Магистрал тепловозлар — миллион от кучи ҳисобида	2.0	106
Магистрал электровозлар — миллион от кучи ҳисобида	1,7	104
Магистрал юк вагонлари — минг дона	34,4	97
Автомобиллар — минг дона	1071	104
Шу жумладан:		
Юк автомобиллари	379	105
Енгил автомобиллар	654	103
Тракторлар — минг дона	289	102
Қишлоқ хўжалик машиналари (чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш учун машиналар бу ҳисобга кирмайди) — миллион сўмлик	1236	106
Чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш учун машиналар — миллион сўмлик	939	108
Дон комбайнлари — минг дона	56.3	108
Пахта териш машиналари — минг дона	4,7	103
Экскаваторлар — минг дона	20,8	100.1
Иморатбоп ёғоч (колхозлар тайёрлаган ёғоч бу ҳисобга кирмайди) — миллион зич куб метр	162	99
Целлюлоза — миллион тонна	3.8	104
Қоғоз — миллион тонна	2.7	102
Картон — миллион тонна	1,8	103
Цемент — миллион тонна	63.8	100,9
Йиғма темир-бетон — миллион куб метр буюм	62	102
Ҳамма турдаги газламалар — миллион квадрат метр	5358	102
Шу жумладан:		
Ип газлама	3497	102
Жун газлама	394	101
Зиғир толасидан тўқилган газлама	429	103
Шойи газлама	846	103
Тикилган буюмлар — миллиард сўмлик	10,6	105
Ички ва устки трикотаж — миллион дона	784	104
Чарм пойафзал — миллион жуфт	381	102
Гўшт (саноат кўламида тайёрланган) — миллион тонна	4.3	108
Колбаса маҳсулотлари — миллион тонна	1,5	103
Овқатбоп балиқ маҳсулотлари, шу жумладан балиқ консервалари — миллион сўмлик	2.2	103
Мол ёғи — минг тонна	675	97
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти сутга айлантириб ҳисоблаганда — миллион тонна	12.7	103
Ўсимлик мойи — миллион тонна	1,6	111
Кондитер маҳсулотлари — миллион тонна	1,9	105
Консервалар — миллиард шартли банка	4.5	98
Соатлар — миллион дона	31,3	104
Чинни фаянс ва гулдор сопол идишлар — миллион дона	543	102
Сортли идишлар (шиша ва хрусталдан ясалгани) — миллион сўмлик	182	110
Радиоприёмниклар ва радиолалар — миллион дона	4.4	103
Телевизорлар — миллион дона	3.6	103
Шу жумладан рангли тасвир программаларини қабул қиладиган телевизорлар	0,7	132
Холодильниклар — миллион дона	3.0	104
Кир ювиш машиналари — миллион дона	1,9	103
Мотоцикллар ва мотороллерлар — минг дона	531	98
Мебель — миллиард сўмлик	2,4	106

Рангли ва нодир металлар, нефть химияси, нефтни қайта ишлаш маҳсулотлари ва бошқа хил маҳсулотлар ишлаб чиқариш кўпайди.

Умуман саноатнинг иш якунлари ижобий бўлгани холда айрим ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналар белгиланган ассортиментда маҳсулот ишлаб чиқариш, меҳнат унумдорлигини, жамғармаларни ошириш юзасидан белгиланган топшириқларни бажармади.

Олтингугурт кислотаси, турбиналар, ўзгарувчан токли электр двигателлари, юк вагонлари, қурилишбоп ёғоч, йиғма-темир бетон, газламалар, мол ёғи ва маҳсулотнинг бошқа баъзи турларини ишлаб чиқариш плани тўла бажарилмади.

Бир қанча корхоналар маҳсулотнинг конкрет турларини етказиб беришга доир шартнома мажбуриятларини бузишга йўл қўйдилар. СССР Қора металлургия министрлиги, СССР Химия саноати министрлиги, Электротехника саноати министрлиги, Химия машинасозлиги министрлиги, Енгил саноат министрлиги корхоналари томонидан етказиб берилмай қолган маҳсулотлар миқдори айниқса кўпроқ бўлди.

Фан ва техника муваффақиятларини халқ хўжалигига жорий қилиш ишлари давом эттирилди. Ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналари ишининг техникавий-иқтисодий кўрсаткичлари яхшиланди. Ишлаб чиқаришнинг техника даражаси ва чиқарилаётган маҳсулот сифати оширилди. Электростанцияларда ҳар бир киловатт электр энергия ишлаб чиқаришга сарфланаётган ёқилғининг миқдори 1977 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 1.3 процент камайтирилди. Қора металлургияда домна печларининг фойдали ҳажмидан фойдаланиш 2.7 процент яхшиланди. Мартен печлари тубининг ҳар бир квадрат метр майдонидан кунига олинаётган пўлатнинг ўртача миқдори 0.9 процент кўпайди. Цемент саноатида айланма печларнинг ҳар бир соатда бераётган маҳсулоти 3 процент, тегирмонларда 2 процент ошди. Ип йигириш ва тўқиш ускуналарининг иш унуми бирмунча кўпайди.

Ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналар 1200 тадан кўпроқ янги хил буюмлар ишлаб чиқаришни ўзлаштирди ва ишлаб чиқара бошлади. Конструкцияси эскириб қолган бир қанча машиналар, аппаратлар, асбоблар ва бошқа буюмлар ишлаб чиқаришдан олиб ташланди.

Халқ хўжалигида ярим йил ичида 2 миллионга яқин ихтиро ва рационализаторлик таклифлари жорий қилинди.

Фан ва техникани ривожлантириш планининг айрим топшириқлари тўла бажарилмай қолди.

Сифати олий категорияли бўлган маҳсулотларни ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан учдан бир ҳисса миқдорида кўпайди.

1978 йилнинг 1 июлида давлат Сифат белгисига эга бўлган буюмлар 54 мингтага етди, шу жумладан 17 мингта буюмга ўтган ярим йил ичида давлат Сифат белгиси берилди.

II. ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

Бу йил қишлоқ хўжалик меҳнатчилари баҳор чўзилиб кетганлигига қарамай кўкламги дала ишларининг барвақт ва юқори сифатли қилиб бажардилар. Кўкламги экиш плани бажарилди. 1978 йилда экин экилган майдонлар бутун мамлакатда дастлабки маълумотларга қараганда 217,9 миллион гектарни ташкил этди. Шу жумладан, дон экинлари экилган майдонлар 131.7 миллион гектарни ташкил этди. Буғдой, жавдар, шоли, чигит, соя экилган майдонлар ўтган йилдагига нисбатан кўпроқ бўлди. Суғориладиган ва захи кетказилган ерларда экин майдонлари кўпайтирилди.

Қишлоқ хўжалик меҳнатчилари КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг қарорларини жанговар иш программаси деб қабул қилдилар.

Пичан ўриш ва озуқа тайёрлаш ишлари ҳамма жойда кенг миқёсда олиб борилмоқда. Мамлакатнинг кўпгина районларида дон экинларини ўриб-йиғиб олиш авж олдириб юборилди.

Колхозлар, совхозларда ва хўжаликлараро корхоналарда **маҳсулдор чорва ва паррандалар** сони қуйидагича бўлди (миллион бош ҳисобида):

	1 июлда 1977 йил	1 июлда 1978 йил
қорамол	90.1	91.8
Шу жумладан:		
сигирлар	28,8	29,3
чўчқалар	52,8	56.5
қўй ва эчкилар	144,4	145.6
паррандалар	597.1	644.4

Колхозлар, совхозларда ва хўжаликлараро корхоналарда гўшт ва тухум етиштириш 1977 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 6 процент кўпайди. Ўтган йилнинг биринчи ярмида қанча сут етиштирилган бўлса, 1978 йилнинг биринчи ярмида ҳам шунча миқдорда сут етиштирилди.

Хўжаликларнинг ҳамма категорияларида **чорвачилик маҳсулотларини давлат йўли билан харид қилиш** тўғрисидаги маълумотлар қуйидагилардан иборат:

	Биринчи ярим йилда 1977 йил	Биринчи ярим йилда 1978 йил
Чорва мол ва парранда (тирик вазнда) — миллион тонна	7,3	7,8
сут — миллион тонна	30.6	30.5
тухум — миллиард дона	19.5	20.9

Чорва молларни ва паррандаларни харид қилишнинг йилнинг биринчи ярми учун белгилаб қўйилган ҳажми, шунингдек тухум харид қилиш ҳажми ошириб бажарилди. Давлатга сотилган ҳар бир бош қорамол ва чўчқанинг ўртача вазни ошди.

Ишларнинг бутун комплекси бўйича **қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга давлат ва колхозлар томонидан сарфланган капитал маблағлар** 14.1 миллиард сўмни ташкил этди ва йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 4 процент кўпайди. Ирригация-мелиорация қурилишига ва мелиорация қилинган ерларни ўзлаштиришга 3,1 миллиард сўм ёки ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 5 процент кўп маблағ сарфланди.

Қишлоқ хўжалигига 127 минг юк автомобили ва ихтисослаштирилган автомобиллар, жамики қуввати 14,3 миллион от кучига эга бўлган 182 мингта трактор, 53 мингта ғалла ўриш комбайни, 5.1 мингта маккажўхори ўриш комбайни, 5,8 мингта картошка қазиб оладиган комбайн, 7 мингта лавлаги қазиб оладиган комбайн ва 24 мингта силос ўриб берадиган комбайн, 4.5 мингта пахта териш машинаси, 46 мингта қаторлаб ўрадиган жатка, 96 мингта трактор плуги, 116 мингта трактор сеялкаси 49 мингта минерал ва органик ўғитлар соладиган машина, 14 мингта пресс-подборщик, 13 мингта ёмғирлатиш машина ва установкалар ҳамда бошқа кўпгина машиналар ва механизмлар етказиб берилди.

Қишлоқ хўжалиги 40,9 миллион тонна ёки ўтган йилнинг шу давридагидан 2,6 миллион тонна кўп **минерал ўғит** ва 1,3 миллион тонна **химиявий-озуқавий қўшимчалар олди.**

Техника ва минерал ўғитларнинг кўпчилик турларини қишлоқ хўжалигига етказиб бериш плани бажарилди. Пресс-подборщиклар ва химиявий-озуқавий қўшимчалар етказиб бериш плани бир оз бажарилмай қолди.

III. ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА

Ҳамма турдаги транспортнинг юк обороти 2,9 триллион тонна-километрга етди ва ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 5 процент кўпайди. **Пассажир обороти** 386 миллиард пассажир-километрга етди ва 4 процент кўпайди.

Транспорт турлари ярим йиллик планни қандай бажарганлиги қуйидаги маълумотлардан кўриниб турибди:

	1978 йилнинг биринчи ярмида бажарилгани	ярим йиллик планнинг бажарилиш проценти	1978 йилнинг 1-ярмида 1977 йилнинг 1-ярмидагига нисбатан процент ҳисобида
Юк обороти — миллиард тонна километр			
Темир йўл транспорти	1718	102	103
Умумий фойдаланишдаги дарё транспорти	95,4	97	100
Умумий фойдаланишдаги автомобиль транспорти	56.9	100,6	106
Нефтепровод транспорти	499	101	112
Юк ташиш — миллион тонна	—	—	—
Темир йўл транспорти	1879	100,5	102
Умумий фойдаланишдаги дарё транспорти	213	100,1	101
Умумий фойдаланишдаги автомобиль транспорти	2968	100,5	104
Нефтепровод транспорти	287	101	105

Денгиз транспорти чет элларда ва ички денгизларда қатнайдиган кемаларда юк ташиш планини бажарди. Ҳамма турдаги кемаларда юк обороти 1977 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 6 процент кўпайди. Флот ва портларнинг ишида узлуксиз график жорий қилинганлиги кемаларнинг унумсиз бекор туриб қолишларини анча камайтиришга имкон берди.

Ҳаво транспорти ярим йиллик пассажир обороти планини бажарди. Халқ хўжалиги тармоқларига авиация хизмати кўрсатиш ишлари плани ошириб бажарилди; шу ишлар ҳажми 10 процент кўпайди.

Умумий фойдаланишдаги автобуслар пассажирлар ташиш планини 101 процент, пассажир обороти планини 100,7 процент бажарди. Ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан пассажирлар ташиш 3 процент, пассажир обороти 5 процент кўпайди.

Шу билан бир вақтда транспортда беҳуда қатнашлар, юк ортиш ва юк туширишга ортиқча вақт сарфлашлар ҳали ҳам етарли даражада камайтирилмаётир, транспортнинг ҳамма турларида юк ортиш имкониятидан тўла фойдаланилмаётир, бир қанча юкларни ташиш плани тўла бажарилмади.

Алоқа корхоналари (почта, телеграф, телефон, радио) маҳсулотининг умумий ҳажми бўйича ярим йиллик планни бажарди; ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан алоқа маҳсулотларининг ҳажми 6.1 процент кўпайди.

IV. КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

Йилнинг биринчи ярмида давлат капитал маблағлари ҳисобидан қиймати 26 миллиард сўмликдан зиёдроқ ёки ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 11 процент кўп **асосий фондлар** ишга туширилди.

Янги қурилишлар, ишлаб турган корхоналарни кенгайтириш ва реконструкция қилиш ҳисобидан нефть, кўмир, темир руда қазиб олинадиган, темир руда концентрати, пўлат, пластмасса ва синтетик смолалар, химиявий тола ва иплар, олтингугурт кислотаси, автомобиль шиналари, қоғоз, целлюлоза, цемент, машинасозлик, енгил саноат ва озиқ-овқат саноати ҳамда бошқа тармоқлар маҳсулотининг бир қанча турларини ишлаб чиқарувчи янги қувватлар ишга туширилди.

Янги магистрал нефть қувурлари, нефть маҳсулотини ўтказувчи қувурлар ва газ қувурлари ётқизилди.

300 километрдан кўпроқ янги темир йўллар қурилди.

Байкал—Амур темир йўл магистралини қуриш давом эттирилди.

Қишлоқ хўжалигида реконструкция қилиш ва янги қурилишлар ҳисобига чорвачилик бинолари, механизациялаштирилган фермалар ва 1.7 миллион бош чорвани сақлашга мўлжалланган ва 5.5 миллион парранда боқишга мўлжалланган комплекслар, минерал ўғитлар, заҳарли химикатлар ва оҳакли материаллардан бир йўла 300 минг тоннадан кўпроғини сақлашга мўлжалланган механизациялаштирилган омборлар ишга туширилди

260 минг гектар суғориладиган ва 270 минг гектар захи кетказилган ерлар фойдаланишга топширилди, 2.9 миллион гектар майдондаги яйловлар сув билан таъминланди.

Давлат маблағлари ҳисобидан 1,1 миллион товуққа мўлжалланган паррандачилик фабрикалари ва йилига 6.2 миллион бош парранда гўшти тайёрлаб берадиган паррандачилик фабрикалари қурилди.

Халқ хўжалигига давлат йўли билан 48.3 миллиард сўм ёки ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 6 процент кўп **капитал маблағлар** сарфланди; қурилиш-монтаж ишларининг ҳажми 3 процент кўпайди.

Халқ хўжалигида **пудрат ишлари** ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 4 процент кўп бажарилди, пудрат ишлари плани 99.5 процент бажарилди.

Меҳнат унумдорлиги 3 процент ошди; қурилиш-монтаж ишлари ҳажми кўпайтирилганлигининг бешдан тўрт қисми меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан қўлга киритилди.

Айрим министрликларда планнинг бажарилиши, пудрат ишлари ҳажмини ўстириш ва меҳнат унумдорлигини ошириш суръатлари тўғрисидаги маълумотлар қуйида келтирилади:

	жами пудрат ишлари ҳажми ярим йиллик планнинг бажарилиш процента	1978 йилнинг 1-ярмида 1977 йилнинг 1-ярмидагига нисбатан процент ҳисобида: пудрат ишлари ҳажми бўйича	1978 йилнинг 1-ярмида 1977 йилнинг 1-ярмидагига нисбатан процент ҳисобида: меҳнат унумдорлиги бўйича
СССР Оғир индустрия корхоналарини қуриш министрлиги	95	100,6	102,1
СССР Саноат қурилиши министрлиги	93	99,3	100,4
Нефть ва газ саноати корхоналарини қуриш министрлиги	96	104	102,9
СССР Қурилиш министрлиги	96	100,4	100,5
СССР Қишлоқ қурилиши министрлиги	98	104	103,4
Транспорт қурилиши министрлиги	102	105	103,5
СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги	99,2	104	104,0
СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги	101	104	103,6
СССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги — жами	104	104	103,6
Шу жумладан, ёрдамчи пудрат шартномалари бўйича	100,8	99,5	

Колхозлараро қурилиш ташкилотлари бажарган ишлар ҳажми ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 4 процент кўпайди.

Ўтган ярим йил ичида қурилишнинг техникавий даражасини ошириш давом эттирилди. Тўла йиғма материаллардан қуриш ҳажми 1977 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 6 процент кўпайди. Енгил бетонлардан ясалган кўтарувчи ва деворбоп конструкцияларни қўллаш кенгайтирилди. Йирик блоклар тарақасидаги технологик ускуналарни монтаж қилишдан иборат прогрессив методни жорий қилиш давом эттирилди.

Шу билан бирга капитал қурилишда камчиликлар содир бўлди. Асосий фондларни ишга тушириш плани тўла бажарилмади, айрим ишлаб чиқариш қувватларини фойдаланишга топшириш таъминланмади. Бир қанча қурилиш-монтаж ташкилотлари пудрат ишлари планини, меҳнат унумдорлигини ва олинаётган фойдани кўпайтириш планларини бажармадилар.

V. ХАЛҚНИНГ МОДДИЙ ВА МАДАНИЙ ТУРМУШ ДАРАЖАСИНИ ОШИРИШ

Халқ хўжалигидаги **ишчи ва хизматчиларнинг сони ярим** йил мобайнида ўрта ҳисобда 107,2 миллион кишига етди ва ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 2,3 **миллион** нафар ёки 2,2 процент кўпайди.

Халқ хўжалигида **ишчи ва хизматчиларнинг пул билан** оладиган **ойлик ўртача иш ҳақи** 159,3 сўмни **ташкил этди** ва 1977 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 3,4 **процент** кўпайди: ижтимоий истеъмол фондларидан тўланадиган пулларни ва бериладиган имтиёзларни **қўшиб ҳисоблаганда** иш ҳақи 216 сўмни ташкил этди.

Колхозчилар меҳнатига ҳақ тўлаш 5 процент кўпайди.

Халқ хўжалигининг ноишлаб чиқариш **тармоқларидаги** ходимлар ставкаларини ва маошларини 1976 йилнинг **декаб**ридан бошланган ошириш давом эттирилди. Бу ошириш шу кунгача чекка шимол районларида ва шу районларга тенглаштирилган жойларда, Европа шимолида, Узоқ Шарқ, Сибирь, Урал, Қозоғистон, Ўрта Осиё, Волга бўйи районларида ва Волга—Вятка районида ўтказилиб бўлди. Кўмир ва сланец саноатида ва шахталар қуришда ишловчи ходимларнинг меҳнат шароитини ва меҳнатига ҳақ тўлашни яхшилаш тадбирларини амалга ошириш давом эттирилди. Саноатнинг бошқа баъзи тармоқларида ва қурилишда ҳам ходимлардан айрим категорияларининг иш ҳақи оширилди.

Ижтимоий истеъмол фондларидан аҳоли олган **тўловлар ва имтиёзлар** 50 миллиард сўмдан ошиб кетди ва ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 6,5 процент кўпайди.

Колхозчиларнинг пенсия таъминоти бўйича қўшимча **им**тиёзлар жорий қилинди. Соғлиқни сақлаш ва социал таъминотнинг бир қанча муассасаларида озиқ-овқат ва дори-дармонлар сотиб олиш харажатларининг нормалари оширилди.

Аҳолининг омонат кассаларига қўйган пули ярим йил ичида 6.4 миллиард сўм кўпайди.

Давлат ва кооператив савдосининг **чакана товар обороти** 115 миллиард сўмни ташкил этди ва 1977 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 3,9 процент кўпайди. Чакана товар оборотининг ярим йиллик плани 100,9 процент бажарилди.

Давлат ва кооператив савдосида **айрим молларни** сотиш ҳажмини қуйидаги маълумотлардан кўриш мумкин:

	1978 йилнинг 1-ярмида 1977 йилнинг 1-ярмидагига нисбатан процент ҳисобида
Нон маҳсулотлари	102
Гўшт ва гўшт маҳсулотлари	104
Балиқ ва балиқ маҳсулотлари	97
Мол ёғи	102
Ўсимлик мойи	103
Маргарин	102
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари	101
Пишлоқ	104
Тухум	106
Қанд	98
Чой	112
Картошка	108
Сабзавот	106
Мева ва цитрус мевалар	103
Кийим-кечак, ички кийим ва газлама	105
Трикотаж буюмлар	106
Пайпоқлар	107
Чарм пойафзал	105
Чинни-фаянс, гулдор сопол идиш ва шиша идиш	112
Совун ва синтетик ювиш воситалари	104
Мебель	101
Холодильниклар	108
Кир ювиш машиналари	101
Электр пилесослар	99
Соатлар	104
Фотоаппаратлар	105
Мотоцикллар ва мотороллерлар	100
Велосипедлар ва мопедлар	105
Радиоприёмниклар ва радиолалар	101
Телевизорлар	119
Шу жумладан рангли тасвирдаги программаларни қабул қиладиган телевизорлар	125
Енгил автомобиллар	107

Товар обороти ўсганига қарамай аҳолининг баъзи молларга бўлган талаби ҳали ҳам тўла қондирилмаяпти.

Совет Иттифоқининг **ташқи савдо обороти** 34,3 миллиард сўмни ташкил этди ва ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 6,8 процент кўпайди.

Аҳолига кўрсатилган **маиший хизмат ҳажми** 8,4 процент, шу жумладан қишлоқ жойларида 10,3 процент кўпайди. Ярим йиллик план бажарилди.

Давлат капитал маблағлари ва уй-жой қуриш кооперацияси маблағлари ҳисобидан умумий сатҳи 28 миллион квадрат метрли **575 мингта яқин янги шинам квартиралар фойдаланишга топширилди.** 105 минг ўқувчига мўлжалланган умумий таълим мактаблари, 88 минг ўринли мактабгача тарбия муассасалари, кўпгина касалхоналар, поликлиникалар, маданий-маиший объектлар қурилди. Уй-жой биноларини ва маданий-маиший объектларни ишга туширишнинг ярим йиллик плани тўла бажарилмади.

Шаҳар ва қишлоқларни янада ободонлаштириш ишлари олиб борилди. Ярим йил ичида 1.3 миллионга яқин квартира газлаштирилди.

Халқ маорифи ва маданиятни янада ривожлантириш давом эттирилди. 95 миллионга яқин киши ҳар хил ўқишга жалб қилинган, шулардан 45.4 миллион киши умумий таълим мактабларида, 1,7 миллион киши ўрта ҳунар-техника билим юртларида, 4.7 миллион киши ўрта махсус ўқув юртларида, 5 миллиондан кўпроқ киши олий ўқув юртларида ўқитилди. Бу йил саккиз йиллик мактабларни 4.6 миллион киши битириб чиқди. 5 миллиондан кўпроқ йигит ва қиз ўрта маълумот олди.

Халқ хўжалигига 2 миллион мутахассис, шу жумладан олий маълумотли 0,8 миллион киши ва ўрта махсус маълумотли 1,2 миллион киши юборилди.

Аҳолига медицина хизмати кўрсатиш ва аҳолини уюштирилган ҳолда дам олдириш кенгайтирилди. Касалхоналарда, санаторийлар, пансионатлар, дам олиш уйлари ва базаларда, туристик базаларда ўринлар сони кўпайтирилди. Физкультура коллективларида шуғулланаётган кишилар сони кўпайди.

1978 йилнинг 1 июлида Совет Иттифоқи аҳолисининг сони 261,2 миллион кишига етди.

СССР Марказий статистика бошқармаси

СУВЧИЛАРНИНГ ЗАРБДОР ВАХТАСИ

Поп районидаги «Навбаҳор» совхозида ғўзаларни кечаю кундуз суғориш жорий этилди. Бу эса экинларни суғоришни ўз вақтида ва сифатли ўтказиш, сув ресурсларини тежаш имконини бермоқда. Хўжаликда сувчиларнинг меҳнати аниқ пухта ташкил қилинган. Эгамберди Абдураҳмонов, Мавжуд Усмонов, Рўзмат Жўраев сингари кўпгина сувчилар смена нормасини доимо бир ярим-икки баравар ошириб бажармоқдалар.

Совхозда сувчиларнинг меҳнат қилиши ва дам олиши учун барча зарур шароитлар яратиб берилган. Дала шийпонларида радиоприёмниклар, телевизорлар бор, бу ерга янги газета ва журналлар мунтазам равишда келтириб турилади, уч маҳал иссиқ овқат ташкил қилинган.

Хўжаликда ғўза парвариши технологиясида кўзда тутилган бошқа ишлар ҳам энг қулай муддатларда ва юқори сифатли қилиб ўтказилмоқда. Шу боисдан ҳам бу ерда ўсимликлар баравж ривожланиб, мўл ҳосилдан дарак бермоқда.

ЧУДНАЯДАН ИБРАТ ОЛИБ

Пахтаобод районидаги «Маданият» совхозининг чорвадорлари «Тандем-6» деб аталган кучли сут соғиш қурилмадан Андижон областида биринчи бўлиб фойдалана бошладилар. Бу қурилма хўжаликнинг янги сутчилик комплексида ўрнатилди. Бу сутчилик комплексини чорвачилик фермаларини механизациялаштириш учун ихтисослашган Олтинкўл механизациялашган кўчма колоннаси қуриб берди.

Илғор сут соғувчи, Ленин ордени, Октябрь Революцияси ордени ва «Ҳурмат Белгиси» ордени кавалери О. Мустафина «Тандем»да ишлашни тез ўзлаштириб олди. У фермада кўп йил давомида ишлаб, ўттизтача сигирга хизмат кўрсатар эди Энди эса Мустафина 135 сигирни соғадиган бўлиб қолди. Бу иш учун у атиги 2,5-3 соат вақт сарфлайди, — деб ёзади УзТАГ мухбири.

Мустафина мамлакатнинг донгдор соғувчиси, Тошкент областидаги «Красний водопад» экспериментал базасининг операторi Анастасия Чудная шогирдидир. Мустафина беш йиллик охиригача 172 бош сигирга хизмат қилиб, ҳар бир сигирдан бир йилда камида 5 минг килограмм сут соғиб олишга қарор қилди.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ИЮЛЬ ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИ—ҲАЁТГА!

ЯНГИ МАРРАЛАРГА

ШАҲРИСАБЗ РАЙОНИДАГИ ЭНГЕЛЬС НОМЛИ КОЛХОЗ КОММУНИСТЛАРИНИНГ ЙИҒИЛИШИДАН

Шаҳрисабздаги Энгельс номли колхоз Қашқадарё область қишлоқ меҳнатчилари социалистик мусобақасида кўп йиллардан буён биринчиликни эгаллаб келмоқда. Хўжаликда 1800 гектар майдонда пахта етиштирилади. Ўтган йили гектаридан деярли 42 центнердан «оқ олтин» олинди. Барча план ва мажбуриятлар анча ошириб бажарилди, хўжалик экономикасини мустаҳкамлашда катта муваффақиятларга эришилди.

Коллектив фазилати шундаки, бу ерда эртанги кунга назар ташлаб меҳнат қилиш, янги довонлар, янги марраларни белгилаб олиб, уларни эгаллашга интилиш иштиёқи ғоят кучли. Шу боисдан худди шу ерда, илғор колхозда область партия комитети ташаббуси билан хўжалик коммунистларининг очиқ партия йиғилиши ўтказилганлиги тасодифий эмас. КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларидан келиб чиқадиган вазифаларни муҳокама қилган бу йиғилишда район партия комитетларининг биринчи секретарлари, область партия комитетининг аъзолари, областдаги колхоз ва совхозлар бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари иштирок этишди. КПСС Марказий Комитети июль Пленуми ишида қатнашган область партия комитетининг биринчи секретари Р. Ғоипов июль Пленуми якунлари, Қашқадарё қишлоқ меҳнатчилари эгаллаши лозим бўлган янги, янада юксакроқ марралар тўғрисида доклад қилди.

Докладчи ва нотиқлар йиғилишда область партия ташкилотлари фаолиятини Пленум қарорлари асосида чуқур таҳлил қилиб чиқдилар. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун социалистик мусобақада қўлга киритилган ютуқлар, ишлаб чиқаришнинг барча тармоқларини янада ривожлантириш имкониятлари, қўриқ ўлка экономикасини тараққий эттиришнинг ажойиб истиқболлари ҳақида гап юритилди. Нотиқлар истиқбол вазифаларини қишлоқнинг бугунги ташвишлари, жорий ишлар билан узвий бирликда муҳокама қилдилар.

Йиғилиш Энгельс номли колхозда ўтганлиги учун ҳам коммунистлар ўз нутқларида ана шу хўжаликнинг проблемалари ва ривожланиш истиқболларига алоҳида эътиборни қаратганликлари табиий.

Қашқадарёликларнинг ялпи муваффақиятларида колхоз коллективининг хизматлари сўзсиз катта. Бу хўжалик меҳнатни моҳирона ташкил этиб, ер ва сув ресурсларидан оқилона фойдаланиб, одамлар тўғрисида чинакам ғамхўрлик намунасини кўрсатмоқда. Агар 1965 йили колхоз даромади 2 миллион 509 минг сўмни ташкил этган бўлса, ўтган йили бу кўрсаткич деярли 6 миллионга етди. Хўжалик кучли техника-иқтисодий базага эга. Бу ерда турли касбдаги 55 олий ва ўрта махсус маълумотли мутахассис меҳнат қилмоқда. Колхоз раиси Болта Шербобоев ўз нутқида шундай қизиқарли фактларни келтирди: сўнгги уч йилда давлат хўжаликка 9 минг тоннадан зиёд минерал ўғит сотди, ғўзага солинган ҳар килограмм маданий ўғит ҳисобига 16 килограммдан пахта етиштирилди. Сўнгги ўн йилда колхозчиларнинг даромадлари икки баробар ўсди.

Энгельс номли колхоз — пахта етиштирувчи хўжалик. Пахтакорлар бу йил 12 минг тонна юқори сифатли «оқ олтин» етиштириш, ҳар гектар ердан 45 центнердан ҳосил ундириш иштиёқи билан меҳнат қилмоқдалар. Белгиланган марраларни эгаллаш учун қизғин меҳнат давом этмоқда. Механизаторлар ғўза қатор ораларига олти маротаба ишлов беришди. Ғўзалар вақтида суғорилиб, меъёрида озиқлантирилмоқда.

Колхоз ишлаб чиқаришининг бошқа тармоқлари ҳам муваффақиятли ривожланиб бормоқда. Мисолларга мурожаат этайлик. 1965 йили колхоз суғориладиган ерлардан гектар ҳисобига 15 центнердан дон олган эди. Бу йил 50 центнерлик марра эгалланди. Сабзавоткорлар, соҳибкорлар, пиллачилар эришаётган муваффақиятлар ҳам салмоқли бўлаётир.

Колхоз чорвачилиги хусусида алоҳида тўхталишга тўғри келади. Бу соҳа ҳам қаноатланарли суръатлар билан ривожланмоқда. Сўнгги йилларда чорва моллари бош сони бир ярим маротаба кўпайди. Ҳозир колхоз фермаларида 2000 бошдан кўпроқ қорамол боқилмоқда. Сут, гўшт, тухум ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш анча кўпайди.

Бироқ ана шу илғор хўжаликда ҳам фойдаланилмаётган резервлар, ҳал этилмаётган муаммолар йўқ эмас. Хўжалик коммунистлари ўз нутқларида худди шу масалаларга эътиборни қаратдилар.

— Бундай қараганда хўжалигимизда ҳамма нарса кўнгилдагидек, катта муваффақиятларга эришилгандек туюлади, — деди Ленин ордени ва Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери Жума Сафаров. — Қани ўртача кўрсаткичларга бир назар ташлаб кўрайлик-чи? Нима учун Турди Халилов бошлиқ бригада ўтган йили ҳар гектар ердан фақат 34 центнердан ҳосил етиштириш билан қаноатланди. Ахир бу колхознинг ўртача кўрсаткичидан анча кам-ку? Ер шароити бўлса барча бригадаларда бир хил. Ишнинг натижаларидаги бунчалик катта фарқнинг сабаби нимада? Афтидан, хўжалик мутахассислари, коммунистлар, ҳаммамиз ҳар бир коллективдаги аҳвол билан чуқур шуғулланмаётирмиз. Кўпгина бригадалар ўз социалистик мажбуриятларини бажармаганликлари орқали ўтган йили биз кўтарган хирмон мажбуриятдагидан 1,5 минг тонна кам бўлди.

Кўпгина нотиқлар умумий яхши кўрсаткичлар соясида кўпинча ўз план ва мажбуриятларини мунтазам бажармай келаётган коллективлар яшириниб қолаётганлигини, уларни илғорлар даражасига кўтариш зарурлигини алоҳида таъкидлашди. Бу, дейишди нотиқлар, колхоз ишлаб чиқариши самарадорлигини оширишнинг асосий резервларидан биридир.

Коммунистлар — пахтачилик бригадасининг бошлиқлари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Холиқул Муҳаммадиев, Турсунтош Ўроқова ва бошқалар пахтачиликнинг барча жараёнларини кенг миқёсда механизациялашни янада авж олдириш зарурлиги, ҳар бир ишлаб чиқариш участкасида меҳнатни ташкил этишнинг илғор методларидан яхшироқ фойдаланиш лозимлигини таъкидлашди.

— Бизда ҳам резервлар йўқ эмас, — деди сут соғувчи София Худоёрова. — Леонид Ильич Брежневнинг докладида чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш зарурлиги алоҳида таъкидланди. Биз ўз хўжалигимизда ҳам бу вазифани уддалай олишимиз мумкинми? Ҳа, мумкин. Ўтган йили менга 30 бош сигир бириктириб қўйилди. Ҳозир 50 бош сигирни соғяпман. Ҳар бир сигирдан 5000 килограммдан сут олиш мажбуриятини қабул қилганман. Ишончим комилки, кўпгина ҳамкасбларим ҳам бу маррани эгаллашлари мумкин.

Колхознинг бошқа коммунистлари ҳам йиғилишда янги, янада юксакроқ мажбуриятлар қабул қилишди. Маккажўхорикорлик бригадасининг бошлиғи Шербобо Раҳматов ўз коллективи номидан йиғилишни ишонтириб айтдики, бригада ўнинчи беш йилликнинг зарбдор йилида илгари белгиланганидек 110 центнердан эмас, балки 120 центнердан «каҳрабо дон» етиштиради, фермага 10 тоннадан ортиқ озуқа массаси етказиб беради. Ташаббускор бригада коллективи маккажўхори донини йиғиштириб олгач, шу майдонларда кузги карам ва сабзавот етиштиради.

Хўжалик коммунистлари колхоз экономикасини ривожлантириш масаласини ҳам ҳар томонлама чуқур муҳокама қилдилар. Қишлоқ аҳолисига маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш, капитал қурилишни такомиллаштириш масалалари ҳам ҳар томонлама қараб чиқилди.

Очиқ партия йиғилиши қатнашчилари КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини якдиллик билан қизғин маъқулладилар, партия белгилаган планларни амалга ошириш учун бутун куч-ғайратларини сарфлаяжакларига ишонтирдилар.

Йиғилишда колхоз партия комитети ва правлениесининг КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль Пленуми қарорларини, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг «СССР қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тўғрисида»ги докладидан келиб чиқадиган хулоса ва қоидаларни бажаришга қаратилган тадбирлар маъқулланди.

1980—1985 йиллар учун ғоят юксак марралар белгиланган. Келгуси беш йилликда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришнинг ўртача йиллик ўсиши 30-35 процентни ташкил этади. Меҳнат самарадорлиги ошади, суғориладиган майдонларнинг ҳар гектари янада ҳосилдор бўлиб қолади. Натижада колхоз она-Ватанга деҳқончилик, чорвачилик ва бошқа маҳсулотларни ҳозиргидан икки-уч баробар кўпроқ етказиб беради.

Келажакка ана шундай назар ташлаш колхоз ишлаб чиқаришининг аҳволини талабчанлик билан чуқур таҳлил қилиш, резервларни аниқлаб олиш имконини берди. Энгельс номли колхозда ўтган очиқ партия йиғилиши унда қатнашган область партия ва хўжалик ходимлари учун ўзига хос тажриба мактаби бўлди. Областнинг бошқа колхоз ва совхозларидан келган коммунистлар ўзлари учун фойдали хулосалар чиқариб олишди. Бу йиғилиш областнинг барча меҳнаткашларини партия Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини амалга ошириш, Қашқадарё область деҳқонларининг юксак социалистик мажбуриятларини бажариб, беш йилликнинг учинчи йилида 550 минг тонна пахта етиштириш, Қарши даштининг қўриқ ерларини ўзлаштиришни юқори суръатлар билан давом эттиришга сафарбар қилишга ёрдам беради.

Энгельс номли колхоз коммунистларининг очиқ партия йиғилишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюро аъзолигига кандидат Г. М. Орлов қатнашди ва нутқ сўзлади.

В. ПЎЛАТОВ.

«МАЛИКА» ИШҚИ

(РЕПОРТАЖ)

Отажон эгат бошида посбондек сергак юрибди. Обиҳаёт жўякларга бир маромда таралялти. У белни ерга санчиб, фонарни бир зум ўчирди. Жимжитлик. Фақат жилдираб оқаётган сувнинг шилдираган овозигина эшитилади. Қулоғига гурс-гурс қадам товуши келди. Фонарни яна ёқди.

— Ҳорма, Отажон. Чироқ ёғдуси бўлмаганига ухладингми дебман. Карта тўлаёздими?

Бригадирнинг бу маҳалдаги ташрифи, тўғрироғи тафтиши Отажонга эриш туюлди шекилли:

— Нима деяпсиз, постда ухлаб бўладими? Карта тўлай деб қолди. Сиз нима қилиб юрибсиз, бизга ишонмайсизми? — гина қилган бўлди.

— Хабар олганим малол келдими? Ишонмасликдан эмас. Ухлашга эрта. Оқшом ҳавосида дала кезишнинг завқига нима етсин!

— Ҳимм, тушундим. — кулди Отажон. — «малика»сиз яшай олмайман, деве169ринг.

— Балли, топдинг. Тўғриси, «малика»нинг ишқи сенинг юрагингга ҳам чўғ ташлаган. Бўлмаса, шу маҳалда далада бедор юрармидинг, — ҳазилга ҳазил билан жавоб берди бригадир.

Тунги суғориш кўнгилдагидек кетаётганлигини ўз кўзи билан кўргач, бригадирнинг кўнгли тинчиди.

Эртаси куни Рўзимат Ёрлиқабов бошлиқ бригадага колхознинг бош агрономи Тўра Ўрозбоев бошчилигидаги сифат комиссияси аъзолари келиб, далаларни кўздан кечиришди. «Дала маликаси» меҳр билан парвариш қилинаётганлиги, уч марта комплекс ишловдан кейин экин ҳосилга кираётганлиги, сўталар кўпаяётганлиги қайд қилинди. Девонкўл этагидаги дала «Сифат белгиси» беришга лойиқ деб топилди. Юқорида номи тилга олинган уста деҳқон Отажон Жуманиёзов суғорган ва моҳир механизатор Бозорбой Дўсимов культивация қилган дала «Сифат белгиси»га сазовор бўлди.

Гурлан районидаги «Ленинизм» колхозининг Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати Ёрлиқабов бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси дон учун 75 гектар, силос учун 25 гектар ерда маккажўхори етиштирмоқда. Ҳар гектар ердан 100 центнер дон, 500 центнер кўкпоя йиғиб олиш — бригада аъзоларининг қатъий аҳди. Маккажўхорикорлар юксак аҳдга яраша меҳнат қилмоқдалар. Экин уч марта культивация қилинди, ҳар гектар майдонга 450 килограмм азотли ва фосфорли ўғит, қарийб 10 тоннадан гўнг солинди. Ўсимлик тунда ва салқин пайтда мириқиб сув ичмоқда. Шу кунларда «дала маликаси» парвариши жадал суръат, юқори сифат билан олиб борилаётир. Бригада далаларида ҳосилнинг чўғи, «малика»нинг қадди-бўйи кўзларни қувонтиргудек.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ДЎСТОНА АЛОҚАЛАР

ДЕҲЛИ. (ТАСС). Ҳиндистон — Совет иқтисодий ҳамкорлиги сифат жиҳатидан янги босқичга қадам қўйди. Бу босқичда иқтисодий ҳамкорлик янада мустаҳкам ва узоқ муддатли бўлади. Ҳиндистон план комиссиясининг аъзоси В. Г. Ражадьякша Москвада СССР билан Ҳиндистон ўртасида узоқ муддатли иқтисодий, савдо ва илмий-техника ҳамкорлиги программасини тайёрловловчи Совет — Ҳиндистон қўшма ишчи группаси мажлисининг протоколини имзолагандан кейин Ҳиндистонга қайтиб келгач ТАСС мухбирига шундай деб айтди.

Бу протокол, деди у, Ҳиндистон — Совет ҳамкорлиги соҳаларини кенгайтириш ва шу мақсадда — 10-15 йилга мўлжалланган биринчи узоқ муддатли программани тузиш йўлида бир қанча чоралар кўришни кўзда тутади.

В. Г. Ражадьякша Ҳиндистон — Совет ҳамкорлигини янада ривожлантириш истиқболлари ўтган йили КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев билан Ҳиндистон Бош министри М. Десаи ўртасида олиб борилган музокаралар давомида аниқ белгиланганлигини ва бундан 7 йил муқаддам имзоланган иккала мамлакат ўртасида тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартномада таъкидлаб ўтилганлигини айтди.

Ҳиндистон билан Совет Иттифоқи ўртасида дўстона алоқаларнинг кучайиши, деди суҳбатининг охирида В. Г. Ражадьякша, Осиёда ва бутун дунёда тинчлик ишини мустаҳкам барқарор қилувчи омилдир.

БУГУН—ПОЛЯК ХАЛҚИНИНГ МИЛЛИЙ БАЙРАМИ

ҲАМКОРЛИКНИНГ МУСТАҲКАМ БЎҒИНИ

Польша Халқ Республикасини Европадаги социалистик мамлакатларни Совет Иттифоқи билан боғлаб турувчи мустаҳкам дўстлик кўприги дейиш мумкин. Совет Белоруссияси билан чегарадош бўлган ПХР мана 34 йилдирки, янги социалистик жамият қуриш йўлида олиб бораётган курашида Совет Иттифоқи ва бошқа қардош социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг ҳар томонлама ёрдами ва қўллаб-қувватлашига таянмоқда.

Бугунги кунда социалистик ҳамдўстликнинг мустаҳкам бўғини бўлиб қолган Польша атиги бундан бир неча ўн йил илгари иккинчи жаҳон уруши туфайли бутунлай хонавайрон бўлган, шаҳар ва қишлоқлари тамомила куйиб кетган қашшоқ бир мамлакат эди. Мамлакатнинг қисқа давр мобайнида мана шундай катта ютуқларга эришишининг боиси ҳақида тўхталиб, Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Эдвард Герек партиянинг еттинчи съездида қилган ҳисобот докладида бундай деган эди: «Бизнинг асосий шеригимиз бўлган Совет Иттифоқи билан иқтисодий, илмий-техникавий ҳамкорликни янада ривожлантириш —халқ хўжалигимиз учун ғоят муҳим масаладир. Бу ҳамкорлик экономикамиз учун катта имкониятлар яратиб беради, халқ хўжалигининг самарадорлигини оширади, янги техника ва технология, ўсиб бораётган талаб-эҳтиёжларни қондиришга кўмаклашади».

Совет ва поляк халқлари ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик немис-фашист босқинчиларига қарши олиб борилган тенгсиз жангларда тобланди. 1944 йилнинг 22 июлида Совет Армияси ва Польша қўшинлари томонидан мамлакатнинг озод қилинган территориясида тузилган Миллий озодлик комитети тарихий манифест қабул қилди. Унда янги демократик тузум барпо этишнинг асосий принциплари баён қилиб берилди. Бу кун Польшанинг минг йиллик тарихи давомида биринчи марта тикланиш куни бўлиб қолди.

Ёш халқ ҳокимияти олдида муҳим социал-иқтисодий ва сиёсий ислоҳатлар қилиш вазифаси турарди. 1946 йил 30 июнда умумхалқ референдуми ва 1947 йил 19 январда сеймга сайловлар бўлиб ўтди. Ички кураш ғоят кучайган бўлсада бу сайловларда демократик блок тўла ғалаба қозонди. Поляк халқи янги тузум асосларини барпо этиш йўлини узил-кесил танлаб олганлигини кўрсатди. 1952 йилда халқ сейми мамлакат Конституциясини қабул қилди. Шунга кўра Польша меҳнаткашлар Республикаси Халқ Демократик давлати, деб эълон қилинди. Унда «Польша Халқ Республикаси социалистик давлатдир» деб ёзиб қўйилган.

Польша меҳнаткашлари социализм қуриш йўлида каттагина муваффақиятларни қўлга киритдилар. Уруш келтирган жуда катта вайронагарчиликларга қарамай Польша аграр мамлакатдан иқтисодий жиҳатдан кучли, замонавий саноат ва илмий техника ютуқларига эга бўлган давлат бўлиб қолди. Ер юзи майдонининг бор йўғи 0,2 процентини эгаллаган ва аҳолисининг сони жиҳатидан жаҳонда 62-ўринда турган Польша Халқ Республикаси иқтисодий жиҳатдан ривожланган ўнта давлат қаторидан жой олди ва ҳозирги вақтда жаҳон саноат маҳсулотининг 2,2 процентини етказиб бермоқда.

Польшада кейинги олти йил мобайнида саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш 1970 йилдагига нисбатан 80 процентга ошди. Фақат ўтган йилнинг ўзида у 9 процентга кўпайди. 1980 йилга бориб саноат маҳсулоти деярли икки ярим баравардан кўпроққа ошади.

Халқ Польшаси экономикасида кўмир қазиб чиқариш саноати етакчи ўринни эгаллайди. Ҳозирги вақтда бир кеча кундузда 60 минг тоннадан ортиқ кўмир қазиб олинмоқда. Бундай юксак унумдорликка биринчи марта эришилди. Мамлакат кўмир қазиб олиш бўйича жаҳонда етакчи ўринлардан бирида туради.

Кейинги даврда социалистик ҳамдўстлик билан қардошларча ҳамкорлик жуда кенг ривожланиб кетди. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши доирасида баъзи мамлакатларни у ёки бу маҳсулот ишлаб чиқаришга ихтисослаштириш имкониятлари ўрганиб чиқилди. Бунинг натижасида 70-йиллардан бошлаб Польша узоққа мўлжалланган кўп томонлама ва икки томонлама битимлар асосида қурилиш ва йўл қуриш машиналари, аниқ подшипниклар, темирйўл вагонлари, металлни қайта ишлаш станоклари, кемалар учун двигателлар, радиотехника буюмлари, шакар ва олтингугурт кислотаси заводлари учун ускуналар ишлаб чиқаришни кучайтира бошлади. Иқтисодий ҳамкорликнинг янада такомиллаштирилиши ва социалистик иқтисодий интеграциянинг ривожлантирилиши натижасида муҳим халқ хўжалиги вазифаларини ҳал қилишнинг имкониятлари вужудга келди.

Польша Бирлашган ишчи партияси социалистик давлатларнинг ўзаро келишиб иш юритишларига жуда катта эътибор бермоқда. «Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши аъзолари бўлган мамлакатларнинг социалистик иқтисодий интеграцияси программасини амалга ошириш жараёнида, — деди КПСС XXV съездида сўзлаган нутқида ўртоқ Э. Герек, — иқтисодий ҳамкорлигимиз тобора чуқурлашиб бормоқда, у мамлакатлардан ҳар бирининг социал иқтисодий тараққиётини тезлаштирмоқда».

Совет — поляк ҳамкорлигининг самарали бўлишида 1976 йил ноябрида Москвада Э. Герек билан Л. И. Брежнев ўртоқлар ўртасида олиб борилган музокаралар, шунингдек 1978 йил апрелида бўлиб ўтган олий даражадаги учрашувлар жуда катта роль ўйнади. «Совет Иттифоқи билан Польша Халқ Республикасининг иқтисодий ҳамкорлиги ўтмишда ҳеч қачон бунчалик катта миқёсга эга бўлмаган эди, — деди ўртоқ Леонид Ильич Брежнев. — Биз экономикани мустаҳкамлаш, фан ва техникани ривожлантириш, меҳнаткашлар турмуш даражасини доимо ошириб бориш учун мустаҳкам моддий пойдевор яратишда бир-бирларимизга қардошларча ёрдам бериб келяпмиз».

Шу беш йилликда СССР билан Польша Халқ Республикаси ўртасида товар айирбошлаш тахминан 1,8 бараварга кўпаяди. СССР қардош поляк халқига бирқанча саноат корхоналари ва бошқа объектлар қурилишида яқиндан ёрдам бермоқда. Йилига тўққиз миллион тонна пўлат эритадиган Катовице металлургия комбинати, СССРнинг Владимир-Волинск шаҳридан шу комбинатгача бўлган кенг изли темир йўл ана шундай йирик қурилишлардандир.

Польшанинг тикланиш куни, яъни миллий байрами арафасида совет космик кемасида СССР космонавт учувчиси Пётр Климук ва Польша Халқ Республикасининг гражданини Мирослав Гермашевскийларнинг фазога парвоз қилишлари СССР билан Польша Халқ Республикаси ўртасида дўстона ва мустаҳкам ҳамкорлик тобора ривожланиб бораётганлигини кўрсатувчи ёрқин мисолдир. Социалистик фан ва техниканинг бу янги муваффақияти бутун социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари халқларининг манфаатлари муштараклигининг ёрқин ифодасидир.

Н. ТОЖИБОЕВ,
тарих фанлари кандидати.

ОБЪЕКТИВДА — БОЛГАРИЯ

«Елаците» кон-бойитиш комбинати — Болгария еттинчи беш йиллигининг муҳим қурилишидир.

Суратда: Иван Татевский бошчилигидаги бригада аъзолари забойга йўл олмоқдалар.

БТА—ТАСС фотоси.

ТИНЧЛИК МУХОЛИФЛАРИ

Хитой раҳбарларининг гегемончилик сиёсати, Жануби-Шарқий Осиёда кескинликни кучайтиришга қаратилган йўли халқаро жамоатчиликни, дунёдаги кўпгина мамлакатларнинг тараққийпарвар матбуотини ҳаққоний ғазаблантирмоқда.

БУДАПЕШТ. «Мадьярорсаг» ҳафтаномаси қуйидагиларни таъкидлайди. Вьетнам ҳукуматининг қўшни мамлакатлар билан тинч-тотув яшаш ва ҳамкорлик қилишдан иборат йўли Пекинда ошкора норозилик билан кутиб олинди. Пекин учун Жануби-Шарқий Осиёда ҳарбий конфронтация вақтларидаги аҳвол қулайроқ эди. Тинчликсевар Вьетнамнинг таъсири тобора кучайиб бораётганлиги, унинг Осиёдаги бир қанча давлатлар билан тузган ҳамда чегараларнинг стабиллигини ва тинчлик ҳамда ўзаро манфаатли ҳамкорлик муҳити вужудга келтирилишини кўзда тутувчи битимлари Хитой раҳбарларининг буюк давлатчилик режаларини амалга оширишда ғов бўлиб турибди.

ВАРШАВА. Польшанинг «Жолнеж вольности» газетаси қуйидагиларни ёзади: ХХР чегаралари яқинида Пекиннинг Жануби-Шарқий Осиёдаги буюк давлатчилик экспансиячилик режаларини маъқулламаётган мустақил давлатнинг турганлиги маочиларга ёқмаётганлиги очиқ кўриниб турибди. Вьетнам Хитой сиёсати гирдобига тортилишни истамайди, у Хитой раҳбарларининг халқаро кескинликни юмшатиш сиёсатига душман бўлган ташқи йўлини қўллаб-қувватламаяпти. Иккала мамлакат ўртасидаги муносабатлар Хитой раҳбарларининг айби билан ёмонлашди, вужудга келган аҳвол учун бутун жавобгарлик Хитой раҳбарлари зиммасига тушади. Вьетнам халқи якка-ёлғиз эмас — жаҳон халқларининг ғоят кўпчилиги унинг томонида турибди, деб таъкидлайди газета.

ЛОНДОН. Буюк Британия Коммунистик партияси ижроия комитети сиёсий комитетининг «Морнинг стар» газетасида эълон қилинган баёнотида бундай дейилади: қаҳрамон Вьетнам халқининг Америка империализмига қарши олиб борган мислсиз курашида уни қўллаб-қувватлаганларнинг ҳаммаси Пекиннинг Вьетнамга ҳар қандай иқтисодий ва техникавий ёрдам беришни тўхтатиш ҳамда ўз мутахассисларини чақириб олиш тўғрисидаги бир томонлама қароридан ранжийди. Вьетнам халқи уруш жароҳатларини даволаш ҳамда Америка ҳарбий машинаси жуда катта зарар етказган ўз мамлакатини қайта тиклаш учун ғоят зўр куч-ғайрат сарфлаётган бир пайтда Пекин ана шундай қилмоқда. (ТАСС).

ДЕҲҚОНЛАРНИНГ МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

КОБУЛ, 21 июль. (ТАСС). Қишлоқ хўжалигини юксалтириш — Афғонистон Демократик Республикаси ҳукуматининг асосий вазифаларидан биридир. Революцион ҳокимият, деб хабар беради Кобул радиоси, бу вазифани амалга оширишга киришди.

Афғонистон Демократик Республикаси қишлоқ хўжалигини ривожлантириш банки, дейилади хабарда, деҳқонларга енгил шартлар билан трактор, сеялкалар, бошқа қишлоқ хўжалик машиналари ва асбоб-ускуналар бериш тўғрисида қарор қабул қилди.

Афғонистон Демократик Республикасининг Революцион кенгаши кам ерли ва ерсиз деҳқонларнинг помешчикларга ва судхўрларга тўлайдиган солиқларини бекор қилиш тўғрисида яқинда декрет қабул қилган эди. Бу декрет ҳам деҳқонларга катта ёрдам беради. Республиканинг барча вилоятлари ва уездларида қишлоқ кооперативларини ташкил этувчи комитетлар ҳам тузилмоқда.

ИҚТИСОДИЙ АҲВОЛ ЯНА ЁМОНЛАШАДИ

Ҳозирги вақтда капиталистик мамлакатлар дуч келаётган иқтисодий танглик, валюта ва энергетика танглиplари 1988 йилгача бартараф қилинмайди. Баттель институтининг мутахассислари мана шундай мудҳиш хулосага келдилар. Бу институт тайёрлаган махфий доклад материаллари Франциядаги «Матэн» газетаси саҳифаларида босилиб чиқди.

Ғарбда истиқбол қандай бўлишини хабар қилувчи энг мўътабар хусусий ташкилотлардан бирининг айтишича, эндиги ўн йиллик халқаро тўловлар ва ҳисоб-китоблар системасида янги тангликлар белгиси остида ўтади. Бу тангликлар етакчи капиталистик давлатлар билан кам ривожланган мамлакатлар экономикаси ўртасидаги фарқни чуқурлаштириб юборади.

Ғарбда қурол билан халқаро миқёсда савдо-сотиқ қилиш, дейилади докладда, «гуллаб-яшнаётган» бирдан-бир соҳа бўлиб қолади.

Баттель институтининг мутахассислари навбатдаги ўн йилликда Ғарбда халқаро савдо-сотиқ ривож топмайди, протекционизм кучаяди, деб ҳисобламоқдалар. Япония, АҚШ ва Ғарбий Европа ўртасида «савдо уруши» хавфи кучаяди.

Ғарбий Европада ишсизлар сони Қўшма Штатлардаги ишсизлар сонига етади, деб фараз қилмоқдалар. «Ортиқча кишилар» проблемаси 1984-1988 йилларда айниқса кескинлашади.

Эндиги ўн йилликда Ғарб «жуда оғир даврни» бошидан кечиради, дейилади, институтнинг докладида.

(ТАСС).

МУНОФИҚОНА КАМПАНИЯ ФОШ ҚИЛИНДИ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Чет эл махсус бошқармаларига ёлланган шахслар қилган жиноятлари учун Совет Иттифоқида жиноий жавобгарликка тортилганликлари сабабли Қўшма Штатларда авж олдирилаётган антисовет васвасалар бамисоли отилган бумеранг каби шу васвасаларнинг ташкилотчилари ва илҳомчилари бошига тушиб, ўқдай қадалмоқда. Жосуслар ва хоинлар устидан чиқарилган одилона ҳукм теварагида АҚШнинг ҳукмрон доиралари инсон ҳуқуқларини «ҳимоя қилиш» деган сохта шиор остида авж олдириб юборган шовқин-суронли кампания ҳеч қандай «инсонпарварлик» ва «демократия» идеалларини кўзламаётганлигини тушунаётган американиклар тобора кўпаймоқда. «Вашингтон пост» газетасининг обзорчиси У. Разберри ўз мақоласида айтганидек, уларнинг асосий мақсади халқаро вазиятни зақарлашдан, Қўшма Штатларда инсон ҳуқуқлари қўпол равишда поймол қилинаётганлигидан жаҳон жамоатчилигининг эътиборини чалғитишдан иборатдир.

Давлат департаментининг ва Оқ уйнинг расмий кишилари, деб ёзади обзорчи, Совет Иттифоқи билан «муносабатларни қайта кўриб чиқиш» деган гапларни ёвузлик оҳангида айтмоқдалар. Стратегик қуролларни чеклаш тўғрисидаги музокаралар хавф остида қолди. Ҳавода дипломатик момақалдироқ ҳиди пайдо бўла бошлади. Мана шуларнинг ҳаммаси Россияда икки киши совет қонунларини бузганлик учун суд қилинаётганлиги сабабли содир бўлмоқда.

Аммо Қўшма Штатлардаги Шимолий Каролина турмасида, деб давом қилади обзорчи, руҳоний Бенжамин Чейвис шу вақтгача азоб тортиб ётибди. Чейвис гражданлик ҳуқуқлари учун олиб борилган курашда бевосита қатнашганлиги сабабли айбланиб, ҳукм қилинган «уилмингтонлик ўн киши»нинг биридир. Бу «ўн киши» инсон ҳуқуқлари учун актив курашганликлари уларни қоралаб мана шундай ҳукм қилишга ҳақиқий сабаб бўлганлигини американиклардан ўнлаб кишилар эмас, балки миллионлаб кишилар жуда яхши биладилар. Ж. Картер ҳукумати эса Чейвисга ва бошқаларга нисбатан мана шундай ашаддий адолатсизлик қилинганлиги тўғрисида оғиз очмаётир.

Халқаро ташкилотлар инсон ҳуқуқлари бузилганлигининг яққол намунаси деб баҳо берган ва кенг кўпчиликка маълум бўлган мана шу иш тўғрисида матбуот конференциясида президент Ж. Картерга савол берилганида, деб ёзади Разберри, президент, бу ишнинг тафсилоти билан таниш эмасман ва бундан ташқари, бу иш Шимолий Каролина штатининг юрисдикциясига таалluқли ишдир, деган жавобни берди. Президент «мен турмага ноҳақ қамаб қўйишларга қаршиман» деди. Лекин ноҳақ ҳукм қилиш тўғри, деб ким кўпчилик олдида айта олади? Тафсилотларни билмасликка келганда, бу ердагиларнинг айтишига қараганда, агар Ж. Картер ўзи истаса Чейвис тўғрисида Шчаранский ҳақида билганларига қараганда ҳар ҳолда кўпроқ нарсани билиб олиши мумкин эди. У «уилмингтонлик ўн киши» тўғрисидаги «иш» ҳақида индамай ўтганлигини изоҳлашга уриниб, Картер президент бўлганлиги сабабли Шимолий Каролина штатининг судлов ишларига аралашиши мумкин эмас, демоқдалар. Лекин Америка президенти совет судига нисбатан Шимолий Каролина судига кўпроқ таъсир ўтказиши мумкин, деган мантиқий хулоса ўз-ўзидан кўриниб турибди.

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ТОШКЕНТ ОЛИЙ УМУМҚЎШИН КОМАНДИРЛАР БИЛИМ ЮРТИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА

ШОНЛИ ЙЎЛ

Қизил Армияни ташкил этиш тўғрисидаги ленинча декрет Туркистон ишчиларига ҳам маъқул бўлди. Шу декретга асосан Туркистон ўлкаси Халқ Комиссарлари Совети 1918 йил 27 январь (9 февраль)да Қизил Армия қисмларини ташкил этиш ҳақида қарор қабул қилди. Қизил Армия сафига ўзбек, тожик, туркман, қозоқ, қорақалпоқ халқларининг энг содиқ фарзандлари келиб қўшилдилар.

В. И. Ленин 1918 йил июлида «Бутун мусулмон меҳнаткашларига» қарата Мурожаатга қўл қўйди. Унда рус бўлмаган халқлар контрреволюционерларга қарши қуролли курашга даъват этилган эди. Ана шу вақтда командир кадрлар тайёрлаш масаласи қўйилди. 1918 йил 12 июлда Тошкентда ҳарбий курслар ташкил этиш бўйича комиссия тузилди. Туркистон Марказий Ижроия Комитети июль ойида «Ишчи-деҳқон армияси командирлар состави Туркистон курслари тўғрисида» Низомини нашр этди. Ўша йили 17 сентябрдан бошлаб мунтазам машқлар бошланди. 22 сентябрда эса курсларнинг тантанали очилиши бўлди. 3 ноябрь куни Туркистон Автоном Республикаси Марказий Ижроия Комитетининг Раиси Туркистон совет командирлар курсларига биринчи жанговар Қизил байроқни тантанали равишда топширди.

1918 йил ўрталарига келиб чет эл империалистлари ва ички контрреволюция ёш Туркистон Совет Республикасини оловли халқа орасида қолдиришга ҳаракат қилди. Душман Туркистонни босиб олиб Россиянинг марказига жануби-шарқдан зарба беришга қарор қилган эди. Тўртта фронт ўртасида қолган республика қамал қилинган қалъани эслатарди. Ана шундай шароитда 1918 йил 7 ноябрда Октябрнинг бир йиллиги шарафига 12 қизил командир шошилинч равишда тайёрланди. Улар фронтларда курашаётган Қизил Армиянинг жанговар бўлинмаларига раҳбарлик қилдилар.

1919 йил 14 январда Туркистон Республикаси Халқ Комиссарлари Совети Раисининг буйруғига биноан курслар В. И. Ленин номидаги Туркистон ҳарбий инструкторлар мактаби деб атала бошлади. Ана шу вақтдан бошлаб курсантлар ўзларини ленинчилар деб аташади. Бир неча кундан сўнг ленинчилар Тошкентдаги Осипов қўзғолонини бостиришда биринчи марта синовдан ўтдилар.

1919 йил 31 август — 18 октябрларда Д. В. Полетаев ва ҳарбий комиссар Г. П. Кузнецов қўмондонлигидаги алоҳида курсантлар батальони Актюбинск фронтида қаҳрамонона жанг қилди. 1920 йилда ленинчилар Бухоро амири қўшинларига қирон келтирадилар ва Бухорони олишда иштирок этадилар. Туркистон фронти қўшинлари қўмондони М. В. Фрунзе буйруғига асосан В. И. Ленин номли Туркистон ҳарбий инструкторлар мактабига ташаккурнома эълон қилинади.

Ленинчилар ҳарбий билимни янада чуқурроқ эгаллашга киришадилар.

М. В. Фрунзе ва В. В. Куйбишев бўлажак қизил командирларни тайёрлаш тўғрисида мунтазам ғамхўрлик кўрсатадилар.

1920 йил 17 мартда мактаб В. И. Ленин номли Тошкент пиёда аскарлар командирлари курси деб атала бошланди. Курслар қайта ташкил этилгандан сўнг курсантларни ўқитиш процесси ва методикаси тубдан ўзгарди.

1918-1920 йилларда Қизил Армия сафларига 264 командир тайёрланди. Коммунистик партия, Владимир Ильич Ленин совет ҳарбий кадрларини тайёрлаш масалаларига алоҳида эътибор бердилар. 1921 йил 19 январда Меҳнат ва Мудофаа Совети махсус қарор қабул қилди. Унда ҳарбий билим юртларини қайта ташкил этиш вазифалари белгиланди. Ҳарбий мактабларда ўқиш муддати олий ўқув юртларининг профилига қараб уч-тўрт йил белгиланди. Ўқитувчилар ва инструкторлар коллективи курсантларни ўқитиш сифатини кўтаришга, ўз профессионал маҳоратларини оширишга аҳамият бердилар.

Кўпинча машқларни бузиб қўмондонликнинг жанговар буйруқларини бажаришга тўғри келарди. 1930 йил 13 февралда А. К. Малишев ва ҳарбий комиссар Сакердон қўмондонлигидаги отряд эскадрони ва отлиқ тоғ батареяси, алоҳида қозоқ дивизияси эскадрони ва иккита коммунарлар отряди составида Сирдарё областининг Сузак ва Туркистон районларида Султонбекхонга қарши юриш бошладилар. Қор босиб ётган Қоратоғда ленинчилар ўз бурчларини шараф билан бажардилар.

1941 йил... Душман Ватанимиз пойтахти Москвага интилмоқда эди. Москва хавф остида! 1941 йил июлида Ўрта Осиёда генерал-майор И. В. Панфилов командирлик қилган 316-ўқчи дивизия ташкил этилади. Дивизиянинг командирлар составининг асосий қисми мактабнинг битирувчилари ва офицерларидан иборат эди. Урушнинг энг оғир дастлабки кунларида ленинчилар душманга қарши қаҳрамонона курашдилар.

Улуғ Ватан уруши йилларида мактаб Қизил Армия учун бир неча минг командир кадрлар тайёрлаб чиқарди.

34-алоҳида курсант бригадаси 1941 йил 13 декабрда Ғарбий фронт ихтиёрига берилади. Кожухово — Подольск — Серпуховдан юриш қилиб ўтиб бригада Свинская, Тарусская станцияларида жойлашди. 1941 йил 1 декабрдан 1942 йил 9 апрелгача бўлган даврдаги жангларда бригада 200 километрдан ортиқ йўл босиб юздан ортиқ аҳоли пунктини, шу жумладан Юхнов шаҳрини озод қилди. 34-алоҳида курсант бригадаси базасида ташкил этилган 233-ўқчи дивизия 1942 йил декабрида Сталинград фронтида жанг қилди.

35-алоҳида курсант бригадаси Солнечногорск учун жанглар олиб борди ва Погорелово, Горки аҳоли пунктларини жанглар билан қўлга киритди. 21 декабрда эса бригада Волоколамскни озод қилишда иштирок этди.

Қаҳрамон ленинчилар душманга қарши фидокорона курашдилар. Ленинчилардан 46 кишига Совет Иттифоқи Қаҳрамони юксак унвони берилди. 150 дан ортиқ киши генерал унвонига сазовор бўлди.

Улуғ Ватан уруши йилларида фронт учун кадрлар тайёрлаганлиги ва душман билан курашда курсантларнинг кўрсатган қаҳрамонлиги ва жасорати ҳамда ташкил этилганлигининг 20 йиллиги муносабати билан 1943 йилда билим юртига Қизил Юлдуз ордени берилди.

Ҳозирги кунда В. И. Ленин номли Тошкент олий умумқўшин командирлар билим юрти Иттифоқимиздаги йирик, энг замонавий олий ҳарбий мактаблардан ҳисобланади. Мамлакатимиздаги энг кекса ҳарбий мактаб бўлган Тошкент командирлар билим юрти ўз шонли анъаналарини давом эттириб, чуқур ҳарбий билимга эга бўлган, партия ва халқимизга содиқ совет офицерларини етиштирмоқда.

Н. СЕРЕБРЯНСКИЙ,
полковник.

СОВЕТЛАР МАМЛАКАТИДА

Мўйқалам устаси И. Циганов мамлакатимизнинг бир қанча шаҳарларида бўлиб, ранг-баранг расмлар билан қайтди. Қуйида у қаламга олган манзаралардан бир нечтасини эътиборингизга ҳавола қиламиз: Расмларда (юқоридан) Таллиннинг эски шаҳар қисмидан бир лавҳа, Ярославль шаҳрининг Которосл дарёси томонидан кўриниши. Иртиш дарёсининг Ханти-Мансийск яқинидаги кемалар тўхтайдиган жойи.

Шахмат

ИККИ ЎЙИН — ҲИСОБ 0:0

Жаҳон чемпионларининг барчаси энг забардаст гроссмейстерлар бўлгани аниқ. Бироқ улар орасида ҳам шундайлари борки, шахмат санъати ривожига бошқалардан кўра янада кўпроқ ҳисса қўшишган. Германиялик Ласкер, кубалик Капабланка, россиялик Алехин ана шундай улуғ зотлардир. Бу уч шахмат шоҳининг ижодий йўли ўзига хос тартибда камол топган бўлса-да, ўзаро узвий боғлиқлиги билан ҳам машҳурдир. Чунончи, 1914 йилги Петербург турниридан кейин 20 йил давомида жаҳон шахмат тожичи ўз қўлида сақлаб келган Ласкер биринчи, орадан етти йил ўтгач, ундан чемпионликни олган Капабланка иккинчи, 22 ёшлик рус гроссмейстери Алехин учинчи совриндор бўлишган. 1921 йили чемпионлик Капабланкага ўтгач, Алехин унга қарши зимдан тайёргарлик кўра бошлади. 1924 йилги Нью-Йорк халқаро турнирида у яна учинчи бўлиб қолди. Капабланка билан матч ўйнаш учун орада Ласкер тўғоноқ бўлиб турарди. У бўлмаганда-ку, Алехин чемпионни матчга чақирган бўларди. Аммо, ажиб бир воқеа содир бўлиб қолди. Ўшанда ёши 60 га борай деб қолган Ласкер шахмат тахтига қайта ўтиришни орзу қилса-да, бунга тождорни кўндириш борасидаги маш-машалардан ўзини тийишга, асабларини бузмасликка аҳд қилди. Суҳбатларнинг бирида бу ишга ёш Алехин бел боғлаши лозимлигини уқтирди.

— Ҳозирги замонда энг керакли реклама, деди Ласкер суҳбатдошига, — уялмасдан одамларнинг кўзига манаман деб ўзини кўрсатиш керак. Бошқалар сизни мақтамаса, ўзингизни ўзингиз мақтанг.

— Қандай қилиб? — деди Алехин қизиқсиниб.

— Сиз шахмат комбинациясининг ажойиб устасисиз, ҳамма партияларингизни тўпланг, уларни қизиқ қилиб шарҳланг, ўз-ўзингизни мақташдан уялманг.

Кўп ўтмай Алехиннинг китоби ҳам босилиб чиқди. Унда бўлажак чемпион шахмат фақат бриллиант қирраларининг жимжимадор товланиши эмас, балки хира олмосга жило берувчининг жонга тегувчи сермашаққат иши ҳам эканлиги кўрсатилган. Бу борада Алехин Капабланкадан кам эмаслигини исботлаган эди. 1927 йили Алехин шахмат тахтига кўтарилганини мухлислар билишади. Матч шарти худди ҳозирги Карпов-Корчной учрашувидагидек бўлганлигини таъкидлаб ўтиш ўринлидир.

Ҳозирги матч олдидан Карпов ҳам ўзининг дастлабки китобини кўп миллионли шахмат мухлисларига тақдим этиб, уларни беҳад хурсанд қилди. Жаҳоннинг ўн иккинчи чемпиони учун ўз-ўзини мақташга ҳожат йўқ эди. Музикани эшитиб, суратни кўрмагунча уларга баҳо бериш қийин бўлгандек, шахмат тахтасидаги курашни ҳикоя қилишнинг ўзи камлик қилади. Ҳаракатдаги жанговар доналарга ҳам ўзлигини кўрсатишга имкон яратиш керак. Карпов ўз китобида жанг тафсилотларини ўзига хос услубда таърифлар экан, ҳаяжонини ҳам яширмайди, китобхон унга шерик бўлади. Жаҳон чемпиони бу китобга кейинги 8 йил мобайнида ўйнаган 500га яқин партиясидан 55 тасини киритиб, уларни ўзи учун энг хотирали деб атайди.

Китобда конкрет таҳлил қилиш санъати юқори босқичга кўтарилган. Жойи келганда Карпов узундан-узоқ вариантлар келтиради ва ўз фикрини аниқ ифодалайди, математикларга хос хулосалар чиқаради. Бу билан у чегараланмайди. Вақт-вақти билан ўқувчини мураккаб туйғулар ва ҳаяжонлар гирдобига олиб киради. Ўзининг ижодий қарашларига ишонтиради. Автор шахмат курашининг спорт ҳамда психологик жиҳатларини сўз билан таърифлар экан, ўқувчида ажиб бир ҳис уйғотади. Бир сўз билан айтганда жаҳон чемпионининг бу китоби Карповнинг кимлигини намоён этади.

Мана, Филиппин оролларидаги узоқ давом этиши кутилаётган курашнинг дастлабки икки партияси ниҳоясига етди. Аммо, ҳисоб 0:0дан нари ўтмади. Хўш, уларда қандай воқеа содир бўлди? Биринчисида қора доналар сурган жаҳон чемпиони шундай текис ўйнадики, рақиби афзаллик ҳақида сўз ҳам очолмай, 19-юришда дуранга имзо чекди. Иккинчи учрашувда Корчной испанча ўйиннинг очиқ, яъни қалтис вариантларидан бирини танлади. Энг кучли сипоҳлар алмашиб кетгач, яна баробар вазият рўй берди. Бунисида томонлар 29-юришда дуранга рози бўлишди. Кураш аста авжига чиқиши турган гап. Бугун учинчи партия ўйналади.

М. МУҲИДДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони» шахмат шарҳловчиси.

Редактор ўринбосари
Х. ЕДГОРОВ.

«ЗАНГОРИ ЭКРАН» ҲАФТАЛИГИ

24 — 30 ИЮЛЬ

24 ИЮЛЬ ДУШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — Гимнастика. 9.55 — Мультфильмлар. 10.25 — «Шимол ёғдусини ёқинг». (бадиий фильм). 11.40 — «Ҳайвонот оламида». 15.00 — Ҳужжатли фильм. 15.30 — «Қувноқ стартлар». 16.15 — Сиз яратган боғ. 16.45 — Ёшлар ва студентларнинг XI жаҳон фестивали олдидан. 17.45 — «Учинчи йил — зарбдор йил». 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — «Нима қилмоқ керак» (спектакль). 21.30 — «Вақт». 22.00 — Концерт. 23.25 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.00 — Мультфильмлар. 18.25 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 18.55 — «Партия ходими минбари». 19.15 — «Ахборот». 19.30 — «Битирувчилар кечаси» (телетеатр, 1-қисм). 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Вақт» (Москва). 22.00 — Чорвадорлар учун эшиттириш ва концерт.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00 — Болалар учун фильмлар. 19.30 — «Жаҳоннинг буюк композиторлари». 20.05 — Янгиликлар. 20.25 — Қизиқувчилар экрани. 20.55 — Ҳужжатли фильм. 21.05 — Математика. 22.05 — «Дилбарим» (кинокомедия).

25 ИЮЛЬ СЕШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — Гимнастика. 9.55 — «Болаларга ҳайвонлар ҳақида». 10.25 — «Нима қилмоқ керак» (спектакль). 15.00 — Ҳужжатли фильмлар. 15.50 — Концерт. 16.15 — «Объектив». 16.45 — «Ҳайвон ўргатувчи» (бадиий фильм). 18.00 — Москва комсомолининг ишлари. 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Мультфильмлар. 19.10 — Қишлоқ: ишлар ва муаммолар. 19.40 — «Қалбга яқин қўшиқлар». 20.25 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — «Вақт». 22.00 — «Комиссарлар, сизларни шарафлайман». 23.30 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.00 — «Ўрмонлар, тоғлар оша» (бадиий фильм). 12.10 — «Йигитча» фильм-концерт. 18.00 — Мультфильм. 18.15 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 18.45 — «Нафосат оламида». 19.15 «Ахборот». 19.30 — Ҳужжатли фильм. 19.40 — «Битирувчилар кечаси» (телетеатр, 2-қисм). 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Вақт» (Москва). 22.00 «Чорвачилик: тажриба ва муаммолар». 22.15 — «Москва вақти билан» (бадиий фильм.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00 — «Истиқбол йўли» (бадиий фильм). 20.25 — Фильм-концерт. 20.50 — Янгиликлар. 21.10 — Ўқув кўрсатуви.

26 ИЮЛЬ ЧОРШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — Гимнастика. 9.55 — «Қувноқ стартлар». 10.40 — «Ўжар қиз» (бадиий фильм). 12.00 — Киносаёҳатчилар клуби. 15.00 — Илмий оммабоп фильмлар. 15.45 — «Н. Г. Чернишевский» (кўргазмадан репортаж). 16.15 — «Табиатни эҳтиёт қилинг». 16.45 — Концерт. 17.30 — «Горнчилар, қаердасиз!». 18.00 — «Фан оламида». 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Спортлото. 18.55 — «Бугунги Куба» (кинопрограмма). 21.30 — «Вақт». 22.00 — «Театр ҳақида ҳикоялар» — 23.20 — «И. Архипова концертлари». 23.45 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.00 — Болалар учун кўрсатув. 11.10 — «Касблар ҳақида ҳикоялар». 11.40 — «Москва вақти билан» (бадиий фильм). 18.00 — «Жонажон ўлка». 18.30 — «КПСС аграр сиёсати — ривожланган социализм шароитида». 18.45 — «Ёшлик». 19.15 — «Ахборот». 19.30 — Концерт. 20.10 — «Ахборот». 20.30 — «Дўстлик экрани». 21.30 — «Вақт». (Москва). 22.00 — КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорлари — ҳаётга. 22.15 — «Зулмат қўйнида юлдуз» (бадиий фильм).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00 — Болалар учун фильм. 20.10 — «Тошкент» телепрограммаси. 20.40 — Янгиликлар. 21.00 — Қадимий романслар кечаси. 21.30 — Ҳужжатли фильм.

27 ИЮЛЬ ПАЙШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — Гимнастика. 9.55 — «Бир киши ҳамма учун, ҳамма бир киши учун». 10.35 — Қисқа метражли телебадиий фильмлар. 11.55 — «Мўъжизасиз — мўъжизалар». 15.00 — «Меҳнатинг — иқболинг». 16.00 — Рус тили. 16.30 — «Мардлик мактаби». 17.15 — Концерт. 17.30 — Ёшлар ва студентларнинг XI жаҳон фестивали олдидан. 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — «Болаларга аталган шеърлар». 19.00 — «Совет Иттифоқи чет эллик меҳмонлар нигоҳи билан». 19.20 — Музикали программа. 19.55 — КПСС Марказий Комитети июль (1978 йил) Пленуми қарорлари — ҳаётга. 20.05 — «Ўйин қоидаси» (телеспектакль). 21.30 — «Вақт». 22.00 — «Давра столи». 23.25 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.00 — «Ақлли буюмлар». (бадиий фильм, 1-серия). 12.05 — Илмий оммабоп программа. 12.35 — «Зулмат қўйнидаги юлдуз» (бадиий фильм). 18.00 — «Ёшлик». 18.30 — Ҳужжатли фильм. 18.45 — Халқ контроли экрани. 19.15 — «Ахборот». 19.30 — Телетеатр почтаси. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — И. Бўронов ва Ў. Солихова концерти. 21.30 — «Вақт» (Москва). 22.00 — «Комплекс механизация — пахтачиликда бош йўналиш». 22.15 — «Чўзилган иш» (бадиий фильм).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00 — «Музлаган чақмоқлар» (бадиий фильм). 20.15 — Янгиликлар. 20.35 — «Бизнинг бош мухбиримиздан». 21.05 — Реклама. 21.15 — Ўқув кўрсатуви.

28 ИЮЛЬ ЖУМА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — Гимнастика. 9.55 — «Мардлик сабоғи». 10.40 — «Ўйин қоидаси» (телеспектакль). 12.00 — Концерт. 15.00 — Ҳужжатли фильм. 15.25 — Шахмат мактаби. 15.55 — «Халқ оҳанглари». 16.10 — «Москва ва москваликлар». 16.40 — «Кўр музикачи» (бадиий фильм). 18.00 — Гавана меҳмонларни кутиб олмоқда. 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Қувноқ ноталар. 19.00 — Бизнинг обзор. 19.45 — «Ғолиблар авлоди» (бадиий фильм). 21.30 — «Вақт». 22.00 — Эстрада программаси. 23.20 — Илмий-оммабоп фильм. 23.45 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.00 — «Ақлли буюмлар» (бадиий фильм, 2-серия). 12.05 — «Малишок». 12.30 — «Чўзилган иш» (бадиий фильм). 18.00 — «Ёшлик». 18.25 — «Жанговар постда». 18.45 — «Биз қишлоқда яшаймиз». 19.15 — «Ахборот». 19.30 — Оламга саёҳат. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Вақт» (Москва). 22.00 — «Чорвадор». 22.15 — «Оловдан ўтиб бўлмайди» (бадиий фильм). 23.45 — Ҳужжатли фильм.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00 — «Музлаган чақмоқлар» (бадиий фильм, 2-серия). 20.15 — Янгиликлар. 20.35 — Эстрада куйлари. 21.05 — Ҳужжатли фильмлар. 21.35 — Ўқув кўрсатуви.

29 ИЮЛЬ ШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — Гимнастика. 9.55 — «Буратино кўргазмаси». 10.25 — «Ота-оналар, сизлар учун». 10.55 — «Тонгги почта». 11.25 — «Советлар ва ҳаёт». 11.55 — «Биринчи довул» (бадиий фильм). 13.05 — «Инсон. Ер. Коинот». 13.50 — Концерт. 14.05 — Ҳужжатли фильм. 14.55 — Концерт. 15.20 — «Здоровье». 16.05 «Спортлото». 16.15 — «Правда» газетасининг сиёсий шарҳловчиси Ю. А. Жуковнинг халқаро мавзулардаги суҳбати. 17.05 — Ҳайвонот оламида. 18.05 — 1978 йил қўшиқлари. 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — «Тўққизинчи студия». 19.45 — Гаванада Ёшлар ва студентлар XI жаҳон фестивалининг очилиши. 21.30 — «Вақт». 22.00 — Гавана жаҳон фестивали қатнашчиларининг спорт байрами ва концерт. 24.00 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — «Оила жанжали» (телетеатр). 10.50 — Концерт. 12.20 — «Светофор». 13.20 — Ёш киноҳаваскорлар клуби. 14.20 — «Олтин шох» (бадиий фильм). 15.30 — Ўзбекистон спорти. 16.00 — СССР Ҳарбий Денгиз Флоти кунига. 17.40 — «Камалак». 18.10 — РСДРП II съездининг 75 йиллигига. 18.35 — «Советский воин». 19.15 — «Ахборот». 19.30 — Лирик концерт. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — О. Худойшукуров ва М. Йўлдошева концерти. 21.30 — «Вақт» (Москва). 22.00 — «Ноз-неъмат бунёдкори». 22.15 — «Буғдойзорлар оралаб» (бадиий фильм). 23.30 — Чим хоккей. «Политехник» (Тошкент) — «Химик» (Фарғона).

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

30 ИЮЛЬ ЯКШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — «Зарядкага сафланинг». 10.00 — «Будильник». 10.30 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 11.30 — «Домино» (бадиий фильм). 12.30 — «Куба ёшлари» кўргазмаси. 13.00 — «Қишлоқ янгиликлари». 14.00 — Музикали киоск. 14.30 — «Бугун — СССР Ҳарбий-Денгиз Флоти куни». 14.45 — Фильм-спектакль. 17.00 — «Халқаро панорама». 17.45 — Бугун РСДРП II съезди очилган кунга 75 йил тўлади. 18.15 — Концерт. 18.30 — Янгиликлар. 18.40 — Спидвей бўйича жаҳон чемпионати. 19.15 — «Киносаёҳатчилар клуби». 20.15 — Концерт. 21.30 — «Вақт». 22.00 — Футбол. «Динамо» (Тб) — «Динамо» (М). 23.45 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Концерт. 11.15 — Ҳужжатли фильм. 11.30 — Ўқув кўрсатуви. 12.00 — «Қувноқ стартлар». 13.00 — Қуёшли ўлка маршрутлари бўйлаб. 13.25 — Бадиий фильм. 14.45 — Шахмат мактаби. 15.15 — Реклама. 17.35 — Болалар учун кўрсатув. 18.05 — Халқаро шарҳловчилар даврасида. 18.35 — «Оила жанжали» (телетеатр). 19.15 — «Ахборот». 19.30 — Концерт. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Вақт» (Москва). 22.00 — Ғўза парвариши илғорларига тенглашинг. 22.15 — «Онтарио соҳилида бўлган воқеа» (бадиий фильм).

ҚИРҒИЗИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

Реклама ва эълонлар

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

САНЪАТ САРОЙИ — Хизматдош ошиқлар қиссаси (11.30, 14.45, 18.00).

Жандарм уйланади — «ЧАЙКА» (11.30, 13, 14.30, 16, 17.30, 19, 20.30), «МОСКВА» (12, 14, 16, 17.45, 19.30 21.15).

Муҳаббат — бу ҳаётдир — «ДРУЖБА» (11, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 20.30), ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ номли (11.15, 13.30, 16, 18.30, 21.00), «ҚОЗОҒИСТОН» (11, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 21.00).

Сўнгги отишма — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), ЛИСУНОВ номли (тоқ соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

(соат 20.50 ва 22.30 да бошланади)

Жандарм уйланади — «ФЕСТИВАЛЬ».

Квартира — «ХИВА».

●

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

22 ИЮЛЬ СОАТ 19.00 ДА СССР биринчилиги учун «ҚАЙРАТ» (Олмаота) — «ПАХТАКОР» (Тошкент) командалари ўртасида

Футбол

●

М. И. КАЛИНИН НОМЛИ АНДИЖОН ДАВЛАТ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИ 1978—79 ўқув йили учун ДАВОЛАШ ВА ПЕДИАТРИЯ ФАКУЛЬТЕТЛАРИНИНГ

БИРИНЧИ КУРСИГА СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ИНСТИТУТГА 35 ЁШГАЧА БЎЛГАН ЎРТА МАКТАБНИ, МАХСУС ЎРТА БИЛИМ ЮРТИНИ ТУГАТГАНЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ. МАХСУС ЎРТА МАЪЛУМОТЛИ ГРАЖДАНЛАР 3 ЙИЛЛИК МЕҲНАТ СТАЖИГА ЭГА БЎЛИШИ ЛОЗИМ.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак: ректор номига ёзилган ариза, ўрта маълумоти тўғрисидаги аттестат ёки диплом (асли), медицина справкаси, (286-форма), меҳнат (колхоз) дафтарчасидан маъмурият, колхоз, совхоз раҳбарлари томонидан тасдиқланган кўчирма, охирги иш жойидан ёки ўқув юртидан характеристика, 3x4 см. ҳажмидаги 4 дона фотосурат (бош кийимсиз).

Паспорт ва ҳарбий билет (гувоҳнома) қабул комиссиясига шахсан кўрсатилади.

ҲУЖЖАТЛАР — 31 ИЮЛГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Кириш имтиҳонлари физика, химия, биология фанларидан (оғзаки), ўзбек (рус) тили ва адабиётидан (ёзма), 1 августдан 20 августгача давом этади.

ЎҚИШ МУДДАТИ — 6 ЙИЛ.

Мурожаат учун адрес: 71000, Андижон шаҳри, Навоий проспекти, 136-уй.

●

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Газлаштириш бош бошқармасининг

РЕСПУБЛИКА ЎҚУВ КОМБИНАТИ

РЕСПУБЛИКА ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ ҲАММА СОҲАЛАРИ УЧУН МАРКАЗЛАШТИРИЛГАН ТАРТИБДА КАДРЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ ВА ГАЗ ТАЪМИНОТИ БИЛАН МАШҒУЛ БЎЛГАН ИНЖЕНЕР-ТЕХНИК ВА ИШЧИ КАДРЛАРНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРАДИ.

Қабул қилиш ва курсантларни ўқитиш шартнома асосида бўлади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри — 20, Уйғур кўчаси, 61-уй. Телефонлар: 44-08-30, 44-11-14.

А. Н. Островский номли Тошкент театр-рассомчилик институти ректорати, партия ташкилоти ва профессор-ўқитувчилар коллективи институт проректори Т. Т. Толиповга рафиқаси

Васила ТОЛИПОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон телевидениеси коллективи диктор Д. Зуннуновга отаси

Ҳасан ЗУННУНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Маориф министрлигининг Т. Н. Қориниёзий номли педагогика фанлари илмий-тадқиқот институти дирекцияси, партия ва касаба союз ташкилотлари институтнинг ўзбек адабиёти методикаси сектори мудири, педагогика фанлари доктори А. Зуннуновга акаси, республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи

Ҳасан ЗУННУНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз

Телевидение

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — Эрталабки гимнастика. 9.55 — Концерт. 10.20 — Ота-оналар, Сизлар учун. 10.50 — Музикали программа. 11.20 — Кўплаб сифатли товарлар етказиб берайлик. 11.50 — Телевизион бадиий фильм. 12.55 — Рассомлар ҳақида ҳикоялар. 13.25 — «Сиз бунга қодирсиз». 14.20 — Ҳайвонот оламида. 15.20 — Спортлото тиражи. 15.30 — «Здоровье». 16.15 — 1978 йил қўшиқлари. 16.45 — Мўъжизасиз мўъжизалар. 17.45 — Музикали абонемент. 18.30 — Янгиликлар. 18.40 — Мультфильм. 19.00 — «Цирк! Цирк! Цирк!» 19.45 — «Чернишевский» (ҳужжатли фильм). 20.05 — Поляк халқининг миллий байрами — Польша қайта ташкил топган кунга бағишланган Польша Халқ Республикаси телевидениесининг программаси. 21.30 — «Вақт». 22.00 — Эстрада программаси. 23.00 — Спорт программаси. 00.15 Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 Янгиликлар. 10.10 — «Ҳайвон ўргатувчи». 11.30 — Концерт. 12.20 — Уйғун. «Парвона». 14.10 — Кинокўзгудаги ҳаёт. 14.50 — Ўзбекистон спорти. 17.35 — Телевизион ҳужжатли фильм. 18.15 — Ёзувчилар — болаларга. 18.45 — Поляк халқининг миллий байрами. 19.00 — Футбол: «Пахтакор» — «Қайрат». 20.45 — «Ахборот». 21.05 — «Қалбда баҳор». 21.30 — Москва. «Вақт». 22.00 — Ота-оналар учун болалар концерти. 22.50 — Бадиий фильм.

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

Радио

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Концерт. 9.30 — «Ёшлик». 10.15 — «Гулшан» радиожурнали. 11.30 — Куйлардан қўшиқларга. 12.00 — «Ўзбекистон ишчиси». 13.00 — Чорвачиликни мустаҳкам озуқа базаси билан таъминлайлик. 13.30 — Концерт. 14.00 — «Қишлоқларимиз келажаги». 15.40 — «Бизнинг радиопочта». 16.10 — Концерт. 17.30 — Уйғур куйлари. 18.15 — «КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорлари — ҳаётга!». 18.30 — «Қишлоқ стадионида». 18.50 — «Ёшлик». 20.00 — Футбол бўйича СССР чемпионати. «Пахтакор» — «Қайрат» (Олмаота). 21.15 — Халқаро шарҳловчилар даврасида. 22.28 — Концерт. 23.15 — Куйлаб, рақсга тушамиз.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700000 ГСП. Тошкент, Ленин проспекти, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-79-14, 32-53-05, 33-06-83, 32-55-04, масъул секретарь — 33-44-55, 32-55-05 секретариат — 33-72-83, 32-53-06. БЎЛИМЛАР партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70, халқаро ҳаёт — 32-54-18. саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-26. фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27. хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13, иллюстрация — 32-57-22. коммунистик тарбия — 32-54-29 стенографистка — 33-73-43, 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 33-89-26, 32-52-23; эълонлар бўлими — 33-81-42. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ — ҚҚАССР — 2-42-32; Тошкент — 32-53-20, Самарқанд — 3-19-72; Сирдарё — 2-09-70; Сурхондарё — 55-35; Хоразм — 51-24; Бухоро — 3-31-42. Қашқадарё — 38-42; Фарғона — 4-20-84, Наманган — 6-79-92; Андижон — 4-48-85. Жиззах — 31-66; Нашриёт диспетчери — 32-78-94. Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 02546. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Д. — 166.